

750-LECIE MIASTA TCZEWA
1260-2010

TCZEW

PANORAMA MIASTA

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY SAMORZĄDU MIASTA TCZEWA
NR 11/216 • TCZEW • GRUDZIEŃ 2008 r. ISSN 1234-5911

Najważniejsze jest, by gdzieś istniało to, czym się żyło. I zwyczaję. I święta. I dom pełen wspomnień.

Antonie de Saint-Exupéry

Fot. Iwo Dykiewicz

PŁYTA CD
Z GAZETĄ

Święta Bożego Narodzenia to czas szczególny - czas składania sobie życzeń, czas, w którym stajemy się lepsi, serdeczniejsi, życzliwsi i bardziej otwarci na drugiego człowieka, to czas gdy nawet ci, którzy zwykle nie hołdują tradycji, ulegają jej urokowi.

Takich Świąt Bożego Narodzenia - ciepłych, rodzinnych, które na długo pozostaną w naszych sercach życzymy wszystkim tczewianom i ich bliskim.

Niech Nowy Rok przyniesie Państwu spełnienie marzeń, a dla naszego miasta niech będzie czasem rozwoju, aby wszystkim nam w Tczewie żyło się coraz lepiej.

Zenon Ody
Prezydent Tczewa

Włodzimierz Mroczkowski
Przewodniczący Rady Miejskiej

Uniwersytet Trzeciego Wieku Zagrali na medal

Zespół tczewskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku wygrał główną nagrodę w I Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Uniwersytetów III Wieku w Krakowie.

Tczewianie wystawili spektakl pt. „Garnek” w reżyserii Piotra Weinza. Do występu przygotowywał seniorów Uniwersytet Trzeciego Wieku i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.
GRATULUJEMY!

Godziny pracy UM W Wigilię i sylwestra

W dniach 24 i 31 grudnia br. Urząd Miejski pracuje w godz. 7.30-15.30, jedynie kasa urzędu w Wigilię czynna będzie w godz. od 9.00 do 13.00, zaś w sylwestra (z uwagi na konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji) w godz. od 9.00 do 11.00.

Za utrudnienia przepraszamy.

10 stycznia „WESOŁA WDÓWKA” w CKiS

Centrum Kultury i Sztuki oraz Samorząd Miasta Tczewa zapraszają na spotkanie z najzabawniejszym utworem F. Lehára operetką „Wesoła Wdówka”.

10 stycznia 2009 r. na scenie CKiS wystąpi 80-osobowy zespół z Teatru Muzycznego z Poznania, w tym: soliści, chór, balet i orkiestra pod dykcją Tadeusza Żmijewskiego. Spektakle zaplanowano o godz. 16.00 i 19.30

Bilety w cenie 35 zł i 30 zł do nabycia w kasie CKiS, Tczew, ul. Wyszyńskiego 10, tel. 058 531 07 07.

UWAGA! Centrum Kultury i Sztuki przygotowało specjalną ofertę, dotyczącą spektaklu na godz. 16.00 – dla grup zorganizowanych powyżej 10 osób bilety w wyjątkowej cenie – 28 zł.

„WESOŁA WDÓWKA” jest jednym z najpopularniejszych dzieł w literaturze operetkowej i najwybitniejszą pozycją w dorobku kompozytora. To historia Hanny Gławari, wdowy po bankierze Ponteverdy, która staje się spadkobierczynią jego fortuny. Gdy przybywa do Paryża, w Ponteverdy zapanowuje niepokój, uzasadniony obawą, że Hanna mogłaby wyjść za Francuza, co oznaczałoby spore nadwyżerzenie budżetu jej rodzimego państwa. Przed takim obrotem spraw ma uchronić interwencja hrabiego Daniłło, którego zadaniem jest wyswatanie milionerki z rodakiem...

ILU NAS JEST?

1 grudnia 2008 r. w Tczewie zameldowanych było 60 207 osób, w tym 59 178 na pobyt stały i 1029 na pobyt czasowy. Od początku listopada 2008 r. przybyło 36 mieszkańców miasta.

XXIX SESJA

Proponowany porządek obrad XXIX sesji Rady Miejskiej w Tczewie na dzień 30 grudnia 2008 r. o godz. 10.00 w sali konferencyjnej im. F. Fabicha w Urzędzie Miejskim w Tczewie

I. Cześć pierwsza:

1. Otwarcie sesji i powitanie gości.
2. Sprawdzenie obecności radnych.
3. Przedstawienie proponowanego porządku obrad sesji.
4. Przyjęcie protokołu z sesji Rady Miejskiej w Tczewie z 27 listopada 2008 r.
5. Informacja z działalności Prezydenta Miasta Tczewa.
6. Informacja ze zgłoszonych interpelacji przez radnych w okresie od 27 listopada do 29 grudnia 2008 r.

II. Cześć druga:

7. Podjęcie uchwał w sprawie:
  - 7.1 regulaminu określającego zasady ustalenia niektórych składników wynagrodzenia nauczycieli w 2009 r.,
  - 7.2 ustalenia stawki jednostkowej dotacji przedmiotowej na 2009 r. dla przedszkoli miasta Tczewa,
  - 7.3 ustalenia stawki jednostkowej dotacji przedmiotowej na 2009 r. dla Zakładu Gospodarki Komunalnym Zasobem Mieszkaniowym w Tczewie,
  - 7.4 ustalenia wykazu wydatków budżetu miasta, których niezrealizowane kwoty nie wygasają z upływem roku budżetowego 2008,
  - 7.5 udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Tczewskiego,
  - 7.6 podwyższenia kapitału zakładowego Tczewskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Spółka z o.o. z siedzibą w Tczewie,
  - 7.7 określenia zasad nabywania, zbywania, obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata,
  - 7.8 zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu rozwoju sportu na lata 2008 -2010,
  - 7.9 uchwalenia budżetu miasta na 2009 rok,
  - 7.10 skargi na działalność Prezydenta Miasta Tczewa,
  - 7.11 zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2009 r.,
  - 7.12 zatwierdzenia planu kontroli Komisji Rewizyjnej na I półrocze 2009 r.,
  - 7.13 uchwalenia planu pracy Rady Miejskiej w Tczewie na rok 2009.
8. Zgłaszanie interpelacji i wniosków.
9. Wolne wnioski, oświadczenia.

Porządek sporządzono 4 grudnia 2008 r.

CWRDW w Brukseli

Wystawa „Polska piękniej”

10 grudnia w siedzibie Komitetu Regionów w Brukseli uroczystość zostanie otwarta wystawą „Polska piękniej. 7 cudów unijnych funduszy”. Wystawa jest efektem konkursu, w ramach którego wyłoniono najciekawsze projekty turystyczne realizowane w Polsce z udziałem unijnych funduszy. O zwycięzcy powstała multimedialna wystawa pokazująca turystyczne projekty w atrakcyjny sposób. Przypomnijmy, laureatem głównej nagrody w konkursie, w kategorii rewitalizacja jest Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły!

Tczewski Bal Sambora

Jak co roku, z okazji Dnia Tczewa organizowany jest w Tczewie wielki bal. Tym razem odbędzie się on w sobotę 31 stycznia 2009 r. „Tczewski Bal Sambora” organizowany jest w ramach obchodów jubileuszu 750-lecia Miasta Tczewa. Organizatorem imprezy jest Centrum Kultury i Sztuki.

Więcej szczegółów na temat balu, a także uroczystości związanych z Dniem Tczewa – w kolejnym numerze PM.

Panorama Miasta – Biuletyn Informacyjny Samorządu Miasta Tczewa
Rada Programowa: przewodniczący – Kazimierz Ickiewicz
członkowie – Zenon Drewa, Mirosław Pobłocki, Włodzimierz Mroczkowski, Grażyna Antczak,
Tomasz Jezierski, Gertruda Pierzynowska, Zyta Myszka, Ludwik Kiedrowski.
Redaktor naczelny – Małgorzata Mykowska.
Urząd Miejski Tczew, Biuro Promocji Miasta ☎ 77-59-322
Wydawca: Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Skulteta,
ul. J. Dąbrowskiego 6, ☎ 531-35-50; 531-36-37

W niedzielę 21 grudnia spotkajmy się w Parku Kopernika

Wigilijne spotkanie oplatkowe

Już po raz szósty czestwianie spotkają się na miejskim spotkaniu wigilijnym. Co roku na wspólne łamanie się oplatkiem, śpiewanie kołęd, wigilijny poczęstunek przybywają tysiące mieszkańców naszego miasta. Organizatorzy zapewniają, że ugoszczą wszystkich. Na tę uroczystość przygotowano 12 tysięcy oplatków i ok. 3 ton żywności. Zapraszamy w niedzielę 21 grudnia o godz. 15.00 do Parku Kopernika.

Jak co roku podczas miejskiej wigilii podzielimy się oplatkiem.

Przygotowania rozpoczęły się już w wiele tygodni temu. Jak co roku do współpracy nie trzeba było namawiać gastronomików, piekarzy, cukierników, restauratorów. Pomoc zaoferował także Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje charytatywne, młodzież, ogromne grono ludzi dobrej woli. Głównym darczyńcą jest firma Iglotex, ale do tego przedsięwzięcia włączyło się wiele innych firm, instytucji i osób prywatnych.

Spotkanie potrwa około dwóch godzin. W tym czasie czeka nas mnóstwo atrakcji. Po raz pierwszy tczewskiej wigilii towarzyszyć będzie żywy żłóbek. Jak zwykle natomiast rozbrzmiewać będą kołеды. Już na 20 min. przed oficjalnym rozpoczęciem spotkania usłyszymy przedszkolaków z „Jarzębinki”. Po nich, o godz. 15.00, wystąpi Chór Męski ECHO inaugurując uroczystość. Wystąpią także dziecięce chóry – „Biedronki” z parafii Podwyższenia Krzyża Św., „Latorośle” z parafii Św. Józefa, chór Młodzieżowy „Juventus”, zespół „Deesis” z Liceum Katolickiego oraz Chór „Sursum Corda”. W atmosferę świąt wprowadzać nas będzie także Tczewskie Towarzystwo Kulturalne BRAMA,

młodzież z Liceum Katolickiego przedstawi jasełka. Tczewscy harcerze przekażą nam Ogień Bettejeński, który będzie można zabrać do domu.

Zgłodnieli posilą się potrawami przygotowanymi przez tczewskich restauratorów, cukierników, piekarzy. Będzie m.in. barszcz, pierogi, pieczywo, jabłka. Zziębnięci ogrzeją się przy koksownikach, o które zadba straż pożarna.

Spotkanie organizuje samorząd miasta Tczewa przy współudziale Kurii Diecezjalnej w Pelplinie oraz Starostwa Powiatowego. Udział w wigilii wezmą ks. Biskup Jan Bernard Szłaga, ks. Infułat Stanisław Grunt, przedstawiciele samorządu miasta, powiatu, służb mundurowych, a przede wszystkim społeczność naszego miasta.

21 grudnia w godz. 14.00-16.00 na spotkanie oplatkowe będzie można dojechać autobusami miejskimi Veolia oraz Latocha za darmo.

Zapraszamy do wspólnego łamania się oplatkiem i wspólnego śpiewania kołęd oraz na wigilijny poczęstunek.

Bezpieczniej na przejściach dla pieszych

Naświetlacze nad zebrałami

Trzy naświetlacze zostały w listopadzie zainstalowane nad przejściami dla pieszych. W przyszłym roku pojawią się kolejne. O poprawę bezpieczeństwa na przejściach dla pieszych, szczególnie w miejscach o dużym natężeniu ruchu, apelowali mieszkańcy, radni, policja. Samorząd miasta wychodząc naprzeciw tym potrzebom, przygotował koncepcję doświetlenia „zebr”.

Naświetlacze kierując silny strumień światła na przejście dla pieszych sprawiają, że po zmroku osoby przekraczające w tym miejscu jezdnię już z daleka widoczne są dla kierowców. Tczewianie chwalą to przedsięwzięcie i twierdzą, że teraz czują się dużo bezpieczniej przechodząc przez ulicę. Pierwsze takie urządzenia ustawiono na przejściach przy ul. Bałdowskiej – w pobliżu skrzyżowania z ul. Kasprowicza oraz w sąsiedztwie wieży ciśnień, kolejne – przy ul. 30 Stycznia na wysokości „Uroczyska”. Inwestycja kosztowała 65 tys. zł.

Urząd Miejski zlecił wykonanie projektów na kolejne cztery naświetlacze. Staną one w 2009 r. przy ul. 30 Stycznia – przy wieży ciśnień, oraz w trzech miejscach przy

ul. Wojska Polskiego - przy przychodni, przy basenie oraz przy jednostce wojskowej. W dalszej kolejności naświetlacze mają zostać ustawione na wszystkich przejściach dla pieszych przy ul. Armii Krajowej.

KRÓTKO

Gratulacje!

Wyróżnienia dla „Przystani” i koła PSOUU

Tczewskie Koło Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym oraz Klub Młodzieżowy „Przystań” z Tczewa zostali laureatami XIV edycji nagrody Bursztynowego Mięczyka, przyznawanej przez wojewodę pomorskiego i marszałka woj. pomorskiego dla najlepiej działających organizacji porządowych naszego województwa.

Tczewskie koło PSOUU, którym od początku działalności czyli od 15 lat kieruje Urszula Geldon, doceniono za całokształt pracy na rzecz budowania społeczeństwa obywatelskiego, za działalność zmierzającą do rozwiązywania ważnych problemów społecznych w lokalnym środowisku. Koło powstało z potrzeby i inicjatywy pierwszych jego członków, którzy aktywnie uczestniczą w życiu tej społeczności, inicjują i włączają się w realizację działań.

Klub Młodzieżowy „Przystań” wyróżniono w kategorii „Innowacyjność i promowanie nowych rozwiązań”. Klub działa od 2002 r., jest to placówka otwarta, nieodpłatna, przeznaczona dla dzieci i młodzieży w wieku 13-18 lat. W klubie pracuje wykwalifikowana kadra pedagogów oraz wolontariusze. Codziennie klub odwiedza 30-40 osób pochodzących z różnych środowisk, często kierowanych przez pedagogów, psychologów szkolnych, pracowników MOPS oraz kuratorów sądowych. Nadrzędnym celem klubu jest organizowanie i prowadzenie różnorodnych zajęć zapewniających konstruktywne i edukacyjne zagospodarowanie czasu wolnego oraz rozwijanie zainteresowań, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla młodzieży obejmującej także rozwiązywanie problemów.

Zgłoś kandydata

Tczewianin Roku 2008

Tylko do 5 stycznia zbierane są kandydatury do nagrody prezydenta miasta - Tczewianin Roku 2008. Zachęcamy organizacje, stowarzyszenia i grupy prywatnych osób do wytypowania kandydatów spośród osób, które w mijającym roku szczególnie zasłużyły się dla naszego miasta.

Nagroda została ustanowiona w 1996 roku i jest przyznawana za wybitne osiągnięcia i zasługi dla Tczewa i jego mieszkańców. Nagrodę i wyróżnienia przyznaje prezydent raz w roku, za rok poprzedni. Wręczenie następuje podczas uroczystości Dnia Tczewa 30 stycznia. Do nagrody i wyróżnień mogą być zgłaszane osoby fizyczne, które uzyskały szczególnie znaczące osiągnięcia, mające znaczenie dla miasta lub jego mieszkańców, a w szczególności:

- przyczyniły się do promocji osiągnięć miasta Tczewa w kraju lub za granicą;
- przyczyniły się do rozwoju społecznego, gospodarczego lub kulturalnego miasta;
- przysporzyły miastu korzyści materialnych i duchowych.

Kandydatów mogą zgłaszać stowarzyszenia, organizacje społeczne, kombatanckie lub polityczne oraz grupy mieszkańców (co najmniej 20 osób), a także Rada Miejska.

Liczbę wyróżnień oraz wysokość nagrody ustala corocznie prezydent Tczewa.

Debata budżetowa

Co czwarta złotówka na inwestycje

Na 133 595 142 zł oszacowane zostały przyszłoroczne dochody budżetu miasta, na 161 745 142 zł – wydatki. Ponad 24 proc. wydatków przeznaczonych zostanie na zadania inwestycyjne. Na razie to jedynie projekt budżetu, który został zaprezentowany mieszkańcom Tczewa podczas debaty budżetowej, która odbyła się 24 listopada w Urzędzie Miejskim. Budżet musi jeszcze uchwalić Rada Miejska.

Według przedstawionego projektu, deficyt budżetowy sięgnie 32 mln zł. Ma zostać pokryty z zewnętrznych źródeł finansowana. Na tę kwotę składają się zadłużenie zaciągnięte na budowę oczyszczalni ścieków oraz wykup obligacji.

- Tak wysoki wskaźnik zadłużenia wynika z faktu, że chcemy zrealizować inwestycje związane z komunikacją i drogownictwem, gospodarką mieszkaniową oraz poprawić infrastrukturę związaną z kulturą fizyczną, sportem – wyjaśniał **Zenon Ody**, prezydent Tczewa. - Lata 2009 i 2010 będą bardzo istotne z punktu widzenia pozyskiwania środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Woj. Pomorskiego. Przygotowaliśmy wnioski, które będą aplikowały o wsparcie unijne, m.in. na realizację regionalnego węzła komunikacyjnego, dojazdu do węzła autostrady w Stanisławiu. Uważam, że planowany budżet jest niezły, co czwartą złotówkę przeznaczamy na inwestycje czyli rozwój miasta. Planowany deficyt budżetowy nie jest zagrożeniem dla funkcjonowania miasta, mieścimy się w ramach ustalonych przez ustawodawcę.

Najważniejsze założenia do budżetu przedstawiła **Helena Kullas**, skarbnik miasta.

Dochody zaplanowano ogółem na 133 595 142 zł, z czego 76 810 523 zł to dochody własne (m.in. z podatków i opłat lokalnych, dochody z mienia komunalnego, udziały w podatkach dochodowych), 35 740 339 zł to subwencje z budżetu państwa, oraz 21 044 280 zł – dotacje.

Największe wydatki z budżetu miasta przeznaczone zostaną na:

- oświatę i wychowanie – 30, 63 proc.
- pomoc społeczną - 18,91 proc.
- gospodarkę mieszkaniową – 10,85 proc.
- transport i łączność – 9,47 proc.
- administrację publiczną – 8,04 proc.
- kulturę fizyczną i sport – 6,20 proc.
- na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 6,13 proc.
- kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – 3,69 proc.

O inwestycjach planowanych na 2009 r. mówił **Mirosław Pobłocki**, wiceprezydent Tczewa.

Na inwestycje przeznaczono blisko 39 mln zł. Podzielone zostały na cztery główne grupy.

1. Rozwój terenów rekreacyjno-sportowych. Ten dział pochłonie ok. 9 mln zł. Najważniejsze zadania to zabudowa niecki przy ul. Jedności Narodu (ok. 2 ml zł), budowa stadionu przy ul. Bał-

Helena Kullas, skarbnik miasta, Mirosław Pobłocki, wiceprezydent Tczewa oraz prezydent Zenon Ody tłumaczyli zebranym zawilosci przyszłorocznego budżetu miasta.

dowskiej (inwestycja zostanie zgłoszona do dofinansowania w ramach RPO), dokończenie budowy boiska piłkarskiego przy ul. Ceglarskiej (ok. 2,2 mln zł), budowa ścieżek rowerowych w ramach Szlaku Grzymiśława (zadanie również będzie ubiegało się o wsparcie unijne).

2. Rozwój układu transportowego miasta. Na ten cel planuje się 8 270 000 zł. Najważniejsze zadania to regionalny węzeł komunikacyjny (ponieważ konkurs na dofinansowanie tego zadania odbędzie się dopiero w połowie 2009 roku, w budżecie zarezerwowano jedynie 150 tys. zł na ewentualne zmiany w dokumentacji. Realizacja inwestycji planowana jest dopiero na lata 2010-11, wówczas zadanie będzie wymagało 10-15 mln zł rocznie). Kolejna inwestycja to dokończenie przebudowy powiatowej ul. Rokickiej (głównie przebudowa wiaduktów) – 1 750 000 zł, wspólna z powiatem realizacja remontu wiaduktu w ul. 1 Maja (1 mln zł). Inwestycja ta pozwoli w następnej kolejności przystąpić do remontu wiaduktu w ul. Wojska Polskiego (planowanego na 2010 r.). W 2009 r. przebudowywana będzie ul. Nadbrzeżna w kierunku ul. Ceglarskiej aż do mostku na Strudze Subkowskiej. Zadanie to planowane jest na 2 lata.

3. Rewitalizacja. W 2010 r. ma zostać ogłoszony konkurs o dofinansowanie zadań rewitalizacyjnych w ramach RPO. Jak tłumaczył M. Pobłocki, nie chcemy czekać tak długo i już w 2009 r. przystąpimy do budowy szlaku widokowego wiodącego przez najciekawsze zakątki starówki (ul. J. Dąbrowskiego, Krótka, pl. Hallera, Podgórna, Zamkowa). Wiąże się to z rozbórką budynku przy ul. Zamkowej 1. W tym dziale znajduje się również przebudowa budynku przy ul. Wąskiej 22/23. Budynek został już

wysiedlony, będzie tam siedziba Centrum Monitoringu. Ponadto zaplanowano przebudowę budynku przy ul. Podmurnej 12 i 15.

4. Budownictwo mieszkaniowe. Samorząd miasta zamierza zintensyfikować budowę mieszkań komunalnych. W przyszłym roku planowana jest budowa dwóch budynków komunalnych przy ul. Prostej. Wartość inwestycji to 4,8 mln zł. W ciągu najbliższych lat w tym miejscu ma powstać łącznie 8 budynków, każdy z 18 mieszkaniami. Kolejne zadanie to kapitalny remont dwóch budynków komunalnych – przy ul. Żuławskiej i Stoczniowców. Przygotowana zostanie również dokumentacja na budynek użyteczności publicznej na Os. Witosa.

Mieszkańców przybyłych na debatę interesowała m.in. sprawa budowy Aquaparku w Tczewie. Jak wyjaśnił wiceprezydent Mirosław Pobłocki, Aquapark w Tczewie mógłby powstać, ale jako przedsięwzięcie prywatne. Lokalizacja planowana jest na os. Staszica, teren jest przygotowywany do przetargu. Mieszkańcy interesowali się także zapowiedzianą w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym budową dróg na terenie dawnej fabryki domów. Jest to przedsięwzięcie bardzo kosztowne i planowane na kilka lat. Będzie też atrakcją dla młodzieży. Przygotowana już została koncepcja skate parku na niecce czyżykowskiej.

Tczewianie dostrzegali także wiele potrzeb, głównie jeśli chodzi o drogi i sprawy służby zdrowia, ale pozostające w gestii starostwa powiatowego. Jak tłumaczyli prezydenci, miasto w miarę swoich możliwości wspiera zadania powiatu, ponieważ one również służą mieszkańcom Tczewa. – Wszystkie zadania inwestycyjne powiatu w 50 proc. dofinansowywane są przez miasto – podsumował wiceprezydent Pobłocki.

Dzieci uczą się żeglarskiego rzemiosła, starsi śpiewają szanty

Na przystani ciągle ruch

Mimo, że wakacyjny sezon dawno za nami, na przystani nadal ruch. Przybijających do pomostów wodniaków zastąpili ci, którzy dopiero chcieliby poznać żeglarskie rzemiosło. Tczewskie Centrum Sportu i Rekreacji przygotowało program zajęć edukacyjnych dla przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych. Na razie zajęcia odbywają się na sucho, ale przyjdzie czas gdy młodzi tczewianie wypłyną na szerokie wody.

Zasadnicze tematy omawiane podczas zajęć to funkcjonowanie przystani, etykieta żeglarska oraz zasady bezpieczeństwa na łodzi i łodzi z elementami robót bosmańskich (węzły żeglarskie). To okazja, aby dzieciom zaszczyścić żeglarskiego bakcyła

Miłośników żeglarskich klimatów TCSiR zaprasza na przytąń we wtorki. Co tydzień o godz. 19.00 odbywają się wieczory szantowe. Spotkania to okazja do wysłuchania, a częściej wspólnego śpiewania żeglarskich pieśni, ale także do zaprezentowania własnego talentu. Jako pierwszy wystąpił Ryszard Muzaj - jeden z najbardziej znanych szantmenów nie tylko w Polsce. Klimat tego wrześniowego spotkania sprawił, że wtorkowe granie cieszy się dużym powodzeniem. Mikrofon należy nie tylko do gwiazd estrady. Każdy może przyjść z gitarą i wystąpić przed tczewską publicznością.

Na przystani organizowane są także spotkania z ludźmi związanymi żeglarstwem. Wśród gości był m.in. Wojciech Giełżyński, dziennikarz, były wioślarz, podróżnik i autor wielu książek o współczesnym świecie. Ćwierć

Do czego służy koło ratunkowe – tego m.in. dowiadują się najmłodszy podczas żeglarskich lekcji na przystani (zdjęcie z mat. TCSiR).

wieku temu opublikował swoistą wiślaną biblię, cytowaną przez większość reporterów po dziś dzień – „Moja prywatna Vistuliada”.

UWAGA KONKURS

Kolejna propozycja TCSiR to konkurs o tematyce żeglarskiej. Do końca grudnia br. organizatorzy czekają na prace w formie

obrazów lub fotografii. Konkurs jest otwarty, nie mogą jednak brać w nich udziału profesjonalni twórcy. Prace należy składać w sekretariacie TCSiR (ul. Wojska Polskiego 28A w godz. 7-15) Najlepsze prace zostaną nagrodzone i wystawione na przystani rzecznej.

Więcej informacji na temat przystani można znaleźć na stronie: www.tcsir.tcz.pl

Nowe ulice na Górkach jeszcze bez nazw

Miały być niekontrowersyjne...

Nowe ulice powstające na Os. Górki - między ul. Głowackiego, aleją Solidarności i południową granicą miasta nadal pozostają bez nazwy. Na te zaproponowane przez Komisję ds. Nazewnictwa Ulic nie zgodzili się radni. Zdaniem części rajców, niektóre z tych nazw źle się kojarzą, ponadto nadając nowe nazwy warto byłoby uhonorować osoby zasłużone dla kraju i Kociewia.

Jak powiedział **Mirosław Pobłocki**, wiceprezydent Tczewa, nadanie nazw powstającym ulicom jest sprawą dość pilną. Wymaga tego postępujący proces wydzielania działek budowlanych z terenów do tej pory użytkowanych rolniczo oraz stopniowa zabudowa tych obszarów. Nowym budynkom trzeba nadać numery porządkowe, adresy, a do tego niezbędna jest nazwa ulicy.

Komisja ds. Nazewnictwa Ulic zaproponowała nazwy kojarzące się z przyrodą, rolnictwem, jak ul. Kłosowa, Zbożowa, Makowa, Owsiana, Rzepakowa, Pszeniczna, Słonecznikowa, Żytania, Łanowa. Radnym nie spodobały się szczególnie dwie ostatnie nazwy - jedna z nich często kojarzy się z alkoholem, drugą łatwo można przeinaczyć...

- Dlaczego nowym ulicom nie nadać nazw zasłużonych Polaków np. z czasów II Rzeczypospolitej - Gabriela Narutowicza, Ignacego Daszyńskiego, Stanisława Wojciechowskiego czy też wybitnych działaczy regionalnych - np. Józefa Czyżewskiego - pytał radny **Kazimierz Smoliński**?

- Staraliśmy się wybrać nazewnictwo niekontrowersyjne, swojskie, z uwagi na to,

Radny **Kazimierz Smoliński** wolałby, aby ulice na Górkach miały historycznych patronów.

gdzie te ulice się znajdują - tłumaczył radny **Kazimierz Ickiewicz**, przewodniczący komisji. - Jeszcze niedawno te obszary były użytkowane rolniczo. W rejonie Górek jest dużo obszarów, gdzie powstają kolejne ulice - tam będzie miejsce dla innych patronów.

Ostatecznie radni zdecydowali się wykreślić ten projekt uchwały z porządku obrad listopadowej sesji. W rezultacie ulice na Górkach nadal pozostają bez nazwy.

M.M.

KRÓTKO

Kociewskie Pióra 2008

Jury pod przewodnictwem prof. Tadeusza Linknera wyłoniło laureatów „Kociewskiego Pióra 2008” – nagrody przyznawanej za działalność literacką, wydawniczą i upowszechnianie kultury. Inicjatorem wyróżnienia „Kociewskie Pióro” jest Stowarzyszenie im. Małgorzaty Hillar.

W kategorii „literatura” nagrodę otrzymają - Krzysztof Kowalkowski, ks. dr Piotr Czapiński, Gertruda Pierzynowska, Jan Kulas; w kategorii „działalność wydawnicza”: Urząd Miasta Starogard Gdański, w kategorii „publicystyka”: Stanisław Sierko, Anna Sobocka, w kategorii: animacja kultury: Jerzy Kubicki, Tadeusz Abt, Alicja Gajewska, Starogardzkie Centrum Kultury, Zespół Folklorystyczny „Relaks” z Pinczyna, Jan Ejankowski. Honorowe Złote Pióro Kociewskie otrzymał pośmiertnie wywodzący się z Tczewa znany muzyk, aranżer i poeta Grzegorz Ciechowski.

Uroczyste wręczenie statuetek nastąpi 21 stycznia o godz. 17.00 w Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły w Tczewie. Zapraszamy.

Samburia dla Janusza Kortasa

Janusz Kortas otrzymał doroczną nagrodę starosty tczewskiego – Samburię. Uroczystość wręczenia Samburii zbiegła się z obchodami 10-lecia samorządu powiatowego.

Janusz Kortas jest członkiem Towarzystwa Miłośników Ziemi Tczewskiej (pełni funkcję wiceprezesa), twórcą legendarnego DKF „Sugestia”, laureatem „Kociewskiego Pióra” (w kategorii animacja kultury), przez wiele lat pracował w Urzędzie Miejskim w Tczewie.

Gratulujemy!

Radni zdecydowali**Prof. Jan Rogowski Honorowym Obywatelem Miasta Tczewa**

Prof. Jan Rogowski – wybitny kardiochirurg, kierownik Kliniki Kardiochirurgii Akademii Medycznej w Gdańsku to kolejny Honorowy Obywatel Miasta Tczewa. O przyznaniu tego najważniejszego wyróżnienia tczewskiego samorządu jednogłośnie zdecydowali radni podczas sesji 27 listopada. Prof. Rogowskiego wyróżniono za wzorową postawę lekarza, którego wiedza naukowa i umiejętności uratowały życie wielu tczewianom oraz za promocję miasta Tczewa. Wyróżnienie zostanie oficjalnie przekazane podczas uroczystości związanych z obchodami Dnia Tczewa – 30 stycznia 2009 r.

Fotografia prof. J. Rogowskiego pochodzi ze strony internetowej Akademickiego Centrum Klinicznego w Gdańsku.

Wyróżnienie przyznano na wniosek tczewskiego środowiska zawodowego lekarzy i pielęgniarek, Towarzystwa Miłośników Ziemi Tczewskiej, wspartego przez Dziekanat Dekanatu Tczewskiego ks. Stanisława Cieniewicza oraz przez mieszkańców Tczewa.

Jan Rogowski urodził się 28 lipca 1955 roku w Mławie. W 1980 r. uzyskał Dyplom Lekarski na Akademii Medycznej w Gdańsku. Przez 5 lat pracował w tczewskim Zakładzie Opieki Zdrowotnej, w szpitalu, gdzie w 1985 roku uzyskał specjalizację I stopnia z zakresu chirurgii ogólnej. W 1986 roku został asystentem w Klinice Kardiochirurgii Akademii Medycznej w Gdańsku. Zdołał II stopień specjalizacji oraz rozszerzył swój warsztat zawodowy o specjalizację z kardiochirurgii oraz chirurgii naczyniowej. W 1993 r. uzyskał stopień doktora nauk medycznych, a w 2000 r. stopień doktora habilito-

wanego nauk medycznych. Od 2002 r. jest kierownikiem Kliniki Kardiochirurgii Akademii Medycznej w Gdańsku oraz konsultantem wojewódzkim z zakresu kardiochirurgii. W 2004 roku uzyskał stopień profesora nadzwyczajnego.

Profesor Jan Rogowski opublikował 103 prace naukowe z zakresu kardiochirurgii, chirurgii naczyń, chirurgii onkologicznej, oraz 2 monografie z zakresu kardiochirurgii. Jest autorem 2 patentów „Zewnętrzny stabilizator serca”. Wybitne osiągnięcia Jana Rogowskiego zostały wcześniej zauważone i docenione przez Prezydenta Miasta, który wyróżnił profesora tytułem „Tczewianin Roku”. Kilka lat po tym wyróżnieniu, dzięki staraniom profesora, w kierowanej przez niego Klinice Kardiochirurgii Akademii Medycznej w Gdańsku, jako w piątej w Polsce, dokonano przeszczepu ludzkiego serca.

Do tej pory tytuł Honorowego Obywatela Miasta Tczewa otrzymali:

Lech Wałęsa, Bogdan Borusewicz, Łucja Wydrowska-Biedunkiewicz, ks. Stanisław Cieniewicz, ks. Janusz Stanisław Pasierb, Alfred Schickentanz, ks. Piotr Wysga, prof. Kazimierz Denek, Zdzisław Jaśkowiak, Roman Klim, Franciszek Janbich, prof. Józef Szajna, ks. biskup Jan Bernard Szłaga, Roman Landowski, Klaus Lohmann, Ryszard Karczykowski, Jerzy Kubicki, prof. Józef Lisowski, Kazimierz Piechowski.

Samorząd wyróżnił zasłużonych dla miasta**Przybyło kawalerów**

Kazimierz Ickiewicz, Józef Bejgrowicz, Jan Stachowiak i Bernard Kapich dołączą do grona kawalerów Pro Domo Troviensi. O przyznaniu im medalu pod tą samą nazwą jednogłośnie zdecydowali tczewscy radni podczas listopadowej sesji. Wcześniej wszystkie wnioski zostały pozytywnie zaopiniowane przez Kapitułę Medalu. Wyróżnienia zostaną wręczone 30 stycznia 2009 r. – w Dniu Tczewa.

Kazimierza Ickiewicza postanowiono uhonorować za popularnonaukową twórczość dotyczącą historii Tczewa oraz wieloletnią aktywną pracę na rzecz oświaty i samorządności Tczewa.

K. Ickiewicz jest autorem m.in. publikacji okolicznościowych, szkiców historycznych „Z kart historii Tczewa okresu międzywojennego” oraz książki poświęconej społeczności kaszubskiej - „Kaszubi w Kanadzie”. Z jego inicjatywy organizowane są konkursy historyczne. K. Ickiewicz działa w samorządzie miasta Tczewa. Od II kadencji Rady Miejskiej jest radnym, przewodniczącym komisji i wiceprzewodniczącym Rady Miejskiej w Tczewie.

Kieruje Radą Programową „Panoramy Miasta”. Będąc przewodniczącym Rady Programowej Kociewskiego Kantoru Edytorskiego promuje dzieje i kulturę Kociewia. Od 1977 roku zaangażowany jest w pracę Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. Jego społeczne zaangażowanie znalazło wyraz w kilku wyróżnieniach, np. „Lider służby społecznej”, laureat „Kociewskiego Pióra”. Kazimierz Ickiewicz jest nauczycielem historii i dyrektorem Zespołu Szkół Mechanicznych w Tczewie.

Józef Bejgrowicz został wyróżniony za wybitne osiągnięcia w sportach siłowych i propagowanie tej dyscypliny sportu. Trójbój siłowy stał się jego sportową wizytówką, w tej dziedzinie zdobywał tytuły Mistrza Świata, Mistrza Europy i 30-krotnie Mistrza Polski. Założył „Klub Sportów Siłowych – Tczew”,

w którym trenował liczną grupę młodzieży. Wychował 14 sportowców z Tczewa, którzy zdobywali tytuły mistrzów świata i byli medalistami Mistrzostw Polski. Był także trenerem kadry narodowej, jest sędzią międzynarodowym sportów siłowych. Organizuje liczne sportowe imprezy ogólnopolskie, promujące nasze miasto. Za działalność sportową, trenerską i organizatorską został wyróżniony tytułem „Mistrza Sportu” i „Zasłużony sportowiec PZSS”.

Jana Stachowiaka uhonorowano za długoletnią działalność na rzecz sportowego środowiska kolejarzy zrzeszonych w KKS „Unia”.

Pasją Jana Stachowiaka był sport „kolejowy”. Przeniesiony służbowo do Tczewa z Iławy, z doświadczeniem kierowania tamtejszym kolejowym „Jeziorkiem”, zaangażował się z powodzeniem w pracę na rzecz KKS „Unia”. Jego praca szybko zyskała uznanie i w roku 1968 został prezesem klubu. Funkcję tę pełnił do 1991 roku – 23 lata.

Jego zasługą jest oparcie działalności klubu na dużej grupie zakładów opiekuńczych i szkołach. Po remoncie hali przy ulicy Gdańskiej, sportowcy „Unii” korzystają z niej wiele lat. Te obiekty miały znaczący wpływ na rozwój sekcji gimnastycznej i koszykówki żeńskiej, która grała w I lidze oraz koszykówki mężczyzn grających w III lidze. Wioślarze otrzymali hangar i przystań przy ulicy Nadbrzeżnej. Wioślarki wywalczyły tytuł Mistrzyń Polski w ósemce ze sternikiem. Sekcja wioślarska miała swoje wychowanki na igrzyskach olimpijskich, w mi-

strzostwach świata i Polski, piłkarze grali w III lidze. Za prezesury Jana Stachowiaka rozpoczęły się prace na dzisiejszym boisku przy ulicy Wierzbowej.

J. Stachowiak jest autorem książki pt. „Kronika 85 lat KKS „Unia” w Tczewie 1922-2007”. Warte odnotowania jest społecznikowskie oddanie się pracy samorządowej na osiedlu Zatorze, w Związku Ogródków Działkowych i Polskim Czerwonym Krzyżu.

Bernard Kapich został uhonorowany za długoletnią działalność w społecznym ruchu śpiewaczym na terenie Tczewa. B. Kapich w 1947 r. wstąpił do Chóru Męskiego „Echo” i śpiewał tam przez 60 lat. Aktywnie włączał się w prace związane z organizacjami koncertów i corocznych festiwali, działał w Komisji Rewizyjnej.

Zgromadzenie Członków Chóru „Echo” uznając zasługi Bernarda Kapicha w krzewieniu pieśni choralnej wyróżniło go tytułem Honorowy Członek Chóru Męskiego „Echo”, otrzymał on także honorową odznakę najwyższego stopnia Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

Kapituła wnosząc o zastosowanie przez Radę Miejską wyróżnienia Bernarda Kapicha, za szczególnie uzasadnione, kierowała się przekonaniem, że w 85-lecie Chóru Męskiego „Echo” będzie to jednocześnie uznanie dla wszystkich chórzystów poświęcających się krzewieniu pieśni choralnej w naszym mieście.

Zapobiegać i pomagać**Program przeciw alkoholizmowi i narkomanii**

Radni przyjęli Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Jednogłośnie uchwalili radni Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Tczewie na rok 2009 oraz uzupełniającą go Diagnozę stanu problemów alkoholowych i narkotykowych w Tczewie. Na realizację programu przeznaczono 850 tys. zł.

Celem programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkomanii, ograniczenie używania alkoholu i narkotyków, zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych oraz doskonalenie metod terapii, zapobieganie skutkom nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież oraz minimalizowanie tego zjawiska, budowanie skutecznych form ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Przyznana na 2009 r. kwota przeznaczona na następujące działania:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkomanii (m.in. prowadzenie klubów abstynenckich, pomoc terapeutyczna bezdomnym, punkt konsultacyjny ds. narkomanii, konsultacje, motywowanie do podjęcia leczenia);

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie (organizacja pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii poprzez prowa-

dzenie klubów, świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych);

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;

- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13a i 15 w/w ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego.

Program został zaakceptowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizacja zadań zostanie powierzona podmiotom wyłonionym, w drodze otwartego konkursu ofert.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Tczewie

Komenda Powiatowa Policji w Tczewie przed dwoma laty przebadła grupę uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu tczewskiego (1988 rocznik). Wynika z nich, że:

- ok. 94,3 proc. ankietyowanych piło alkohol, przeważnie piwo, głównie w swoim domu (piją, bo czują się odprężeni, bo znajomi piją);
- 18,2 proc. badanych brało narkotyki, 0,8 proc. zażywało je regularnie (5,6 proc. badanych zażywa narkotyki na dyskotecę, 5,2 proc. u kolegów w domu)
- 36,3 proc. badanych zna miejsca, gdzie można kupić narkotyki;
- 91,8 proc. badanych zna zagrożenia związane z używaniem narkotyków.
- wiek inicjacji alkoholowej przypada w większości przypadków na okres nauki w gimnazjum, aż 9 proc. ankietyowanych po raz pierwszy sięgnęło po alkohol już w szkole podstawowej;
- o intensywnym picu alkoholu przez uczniów świadczy fakt, że prawie 65,2 proc. młodzieży eksperymentującej z alkoholem przyznała, że doświadczyła już stanu upojenia alkoholowego.

KRÓTKO**Mikołajkowe zabawy w wodzie**

6 grudnia br. na dużym basenie TCSiR odbyły się „Mikołajkowe zabawy w wodzie” organizowane przez Zespół Szkół Katolickich w Tczewie. W ten sposób „Katolik” już po raz siódmy zorganizował mikołajki dla swoich uczniów.

W atmosferze sportowej rywalizacji wszyscy wspaniale bawili się. Zawodników niósł niesłabnący doping kibicujących im kolegów z klas, nauczycieli i rodziców. Trybuny pełne były poprzebieranych dzieci, kolorowych transparentów i balonów. Wszecobecna była radość, śmiech, głośny dźwięk trąbek, krzyki kibiców i dopełniająca nastrój dynamiczna muzyka.

Konkurencje były urozmaicone. Wyścigi na materacach, wylawianie monet z dna basenu, sztafety pływackie, nurkowanie za krążkiem oraz niezwykle ciekawe i trudne pływanie grupowe. Wszystkie dostarczyły wiele emocji i dobrej zabawy. Na zakończenie sportowych zmagania również kibice mogli wspomóc swoich zawodników. Konkurencja na najlepiej dopingującą klasę była niezwykle barwna. Tańczyli marynarze, skakały Mikołaje, latały na miotłach czarownice. Imprezę zwieńczył wspólny skok do wody wszystkich zawodników. Jednym słowem - wspaniała zabawa. Zajmowane miejsca były tłem wydarzeń, najważniejsza była wspólna zabawa i integracja społeczności szkolnej. Oczywiście gratulujemy zwycięzcom. W klasach gimnazjalnych zwyciężyła I B, w liceum III bc.

Wieczornica ku czci ks. Pasierba

Spółeczność Zespołu Szkół Ekonomicznych w dniach 7-9 stycznia obchodzi jubileusz 10-lecia nadania szkole imienia ks. Janusza Stanisława Pasierba. ZSE wraz z Towarzystwem Miłośników Ziemi Tczewskiej zaprasza mieszkańców Tczewa na Wieczornicę ku czci Patrona – jednocześnie Honorowego Obywatela Miasta Tczewa.

Wieczornica odbędzie się 7 stycznia o godz. 17.00 w Centrum Kultury i Sztuki. W programie:

- *Zbyt wielkie serce* – fragmenty filmu TVP

- *Nieustannie trwa w naszej pamięci* – słowo red. Marii Wilczek (prezesa Fundacji im. Ks. Janusza St. Pasierba)

- *Quo vadis* – przedstawienie teatralne w oparciu o poezję ks. Janusza St. Pasierba, w wykonaniu mieszkańców internatu ZSE.

KRÓTKO

Tczew w Pętli Żuław

Pętla Żuławska to jedno z największych przedsięwzięć turystyki wodnej, planowanych na najbliższe lata, ma ułatwić żeglugę w obszarze delty Dolnej Wisły i Nogatu. Uczestniczą w nim dwa samorządy wojewódzkie – pomorski oraz warmińsko-mazurski, a także kilkanaście samorządów lokalnych i Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Wśród partnerów jest miasto Tczew.

Porozumienie w tej sprawie podpisane zostało 8 grudnia w Gdańsku. Koszt inwestycji to ok. 83 mln zł, a zakończenie realizacji zaplanowano na 2011 r. W wyniku realizacji projektu, powstanie nowoczesna infrastruktura żeglarska umożliwiająca cumowanie około 450 jednostek pływających, składającej się z: 5 portów żeglarskich, 10 przystani jachtowych, 10 pomostów cumowniczych oraz 4 przystani żeglugi pasażerskiej.

Tczew jest jednym z najbardziej atrakcyjnych przystanków na nowej drodze wodnej. Nie czekając na formalne rozpoczęcie projektu, już zainwestowaliśmy w infrastrukturę wodną. W tym roku powstała przystań rzeczna. Teraz Tczew przygotowuje się do modernizacji małego pomostu pływającego przystani harcerskiej.

Dzięki poprawie warunków żeglowania na całym obszarze Pętli Żuław nasza przystań na pewno stanie się jednym z bardziej uczęszczanych przez wodniaków miejsc.

Prześwietlili klatki piersiowe

2773 osób zostało przebadanych w ramach sfinansowanej przez samorząd miasta akcji badań rentgenowskich klatki piersiowej. Projekt realizowała Pracownia Rentgenodiagnostyki z Tczewa. W efekcie badań wykryto:

- 6 świeżych zmian gruźliczych
- 17 zmian pogruźliczych
- 12 zmian nowotworowych (guzy płuc)
- 57 innych zmian w płucach, w tym pneumonii.

Ponadto wykryto 27 przypadków powiększenia serca w całości i 42 – powiększenia lewej komory serca oraz 7 – powiększeń tarczycy. Poza tym zdiagnozowano 8 skolioz kręgosłupa i 1 złamane żebro.

Dobra przestrzeń publiczna

Plac Papieski wyróżniony przez marszałka

Plac Papieski w Tczewie został wyróżniony w trzeciej edycji Konkursu na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Woj. Pomorskiego 2008. Komisja konkursowa zwróciła uwagę na wartościowy przykład uporządkowania fragmentu przestrzeni wspólnego osiedla i podkreślenie wartości symbolicznej miejsca.

Celem konkursu organizowanego przez Zarząd Woj. Pomorskiego jest promocja dobrych wzorców zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz uhonorowanie gmin, na których terenie stworzono takie wspólne miejsca.

Przypomnijmy, w 2007 r. Tczew został wyróżniony w drugiej edycji tego samego konkursu. Wówczas bardzo wysoko został oceniony Bulwar nadwiślański.

Do tegorocznego konkursu mogły być zgłaszane przedsięwzięcia zrealizowane w okresie od początku stycznia 2006 r. do końca 2007 r. W skład komisji konkursowej weszli przedstawiciele samorządu woj. pomorskiego oraz eksperci w zakresie planowania przestrzennego, urbanistyki, rozwoju regionalnego.

Plac Papieski w Tczewie jest dziś jednym z najbardziej reprezentacyjnych przestrzeni publicznych w mieście. Jeszcze w 2005 r. był to niezagospodarowany teren przed kościołem NMP Matki Kościoła, który funkcjonował jedynie jako „dziki” parking dla odwiedzających świątynię. Śmierć Jana Pawła II w kwietniu 2005 r. zainicjowała społeczną ideę zagospodarowania tej przestrzeni jako

miejsca upamiętniającego papieża - Polaka. Dzięki zapisom planu miejscowego możliwe stało się zagospodarowanie placu jako zielonego skweru. W centralnym miejscu, z inicjatywy tczewian i dzięki publicznym zbiorkom pieniędzy, w 2007 r. postawiono pomnik Jana Pawła II.

Konkurs „marszałkowski” to nie pierwszy przypadek dostrzeżenia Placu Papieskiego przez ekspertów. Także w tym roku tczewski plac znalazł się w gronie 16 miejsc w kraju nominowanych do nagrody w „Konkursie na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną 2008” organizowanym przez Towarzystwo Urbanistów Polskich.

M.M.

Nowy teren rekreacyjny przy ul. Jedności Narodu

W przyszłym roku zmieni się nie do poznania niecka między ul. Jedności Narodu a Szkołą Podstawową nr 11. Powstanie tam teren rekreacyjny, gdzie miejsce dla siebie znajdą ci, którzy lubią wypoczywać aktywnie, najmłodszy, a także ci, którzy wolą w zaciszu poczytać książkę, pograć w szachy. Niecka podzielona zostanie właśnie na takie trzy strefy. W strefie tzw. ak-

tywnej powstaną trzy boiska – do piłki ręcznej, siatkowej oraz do koszykówki. Będą także stoły do ping-ponga. Dla najmłodszych urządzony zostanie plac zabaw. Będzie też zakątek dla tych, którzy wolą posiedzieć na ławkach.

Inwestycja będzie realizowana w przyszłym roku. Na ten cel w budżecie miasta zabezpieczono 2 mln zł.

Święty Mikołaj odwiedził najmłodszych tczewian

Zgodnie z tradycją, Święty Mikołaj wraz ze swoją świtą zawitał do Tczewa. Powitał go tłum najmłodszych mieszkańców naszego miasta. Na spotkanie z oczekiwanym gościem wyszedł prezydent miasta Zenon Ody. – Kiedy widzę że przed urzędem jest tyle dzieci, to znaczy, że święta za pasem – powiedział prezydent. – Życzę wam wszystkim i waszym bliskim spełnienia marzeń, wiele radości, uśmiechu i oby Mikołaj znalazł w swoim wielki worze to, czego pragniecie.

- Z radością przyjechałem do Tczewa, bo słyszałem, że tutaj mieszkają grzeczne dzieci, które nie rzucają papierków na ulicę – powiedział Św. Mikołaj. – Pomóżcie mi zapalić lampki na choince.

Prezydent Tczewa (w czapce Mikołaja) pomagał rozdawać słodkości dzieciom.

Gdy tylko dzieci wraz z Mikołajem zakończyły odliczanie, na choince przed urzędem zapaliły się lampki.

Mali uczestnicy spotkania otrzymali słodkie upominki. W rozdawaniu ich pomagał Mikołajowi i jego świcie prezydent miasta. Pomocnicy Mikołaja zachęcali najmłodszych do wspólnej zabawy, a w przedświąteczny nastrój wprawiły zebranych kolędy.

Po wizycie przed urzędem, Mikołaj odwiedził m.in. podopiecznych Domu Dziecka, pacjentów oddziału dziecięcego tczewskiego szpitala, przedszkola.

Imprezę zorganizowało Centrum Kultury i Sztuki oraz Urząd Miejski w Tczewie.

Najstarszy polski samorząd

Rada Miejska w Tczewie ma 750 lat

Sylwetka gryfa
na pieczęci księcia
Sambora II z 1260 r.

Pierwsza pisana wzmianka o Tczewie znalazła się w przywileju księcia pomorskiego Grzymisława z 11 listopada 1198 r., w którym przekazywał on swoje dobra rycerskiemu zakonowi joannitów. W dokumencie tym, opisującym granice nadania książęcego, wymieniony był po raz pierwszy Trsov, pod którą to nazwą ówczesnie zapisany był Tczew. Ta symboliczna data rozpoczyna dzieje pisane Tczewa. Po niej nastąpiły ważne dla Tczewa wydarzenia. Książę Sambor II, w latach 1252-1255 wybudował w Tczewie zamek, dokąd przeniósł z pobliskiego Lubiszewa siedzibę swojego dworu.

Z dokumentów historycznych wynika, że już w 1258 r. istniała w Tczewie Rada Miejska. Obok sołtysa Jana Willenborga występują wyraźnie oznaczeni jako rajcy miejscy Alard z Lubeki i Henryk Schiller. Powstanie Rady Miejskiej w Tczewie za przyzwoleniem księcia Sambora II wyprzedziło lokację miasta, która nastąpiła w 1260 r. Jest to jedyny tego typu przypadek w Polsce.

Tczewska Rada Miejska utworzona została wcześniej niż uważane dotąd za najstarsze w naszym państwie organy samorządowe we Wrocławiu (1261), Krakowie (1264), czy w Poznaniu (1280), które w tych miastach powstały jednak kilka lub kilkanaście lat po nadaniu im praw miejskich. **W świetle faktów historycznych samorząd miasta Tczewa jest starszym, więc i pierwszym w dziejach na obecnym obszarze Polski.**

W 1260 r. Tczew otrzymał z nadania Sambora II prawa miejskie. Dokument wystawiono w uroczystej formie na zamku tczewskim. Być może sporządzono go ręką kanclerza dworu książęcego – Jana, który pełnił także funkcję proboszcza tczewskiego.

Z dokumentu wynika, że miasto zostało lokowane na prawie lubeckim. Oznaczało to, że struktura organów samorządu gminy miejskiej oraz kadencja i sposób powoływania przedstawicieli mieszczan miały się odbywać według zwyczajów utrwalonych w Lubecie. Normy lubeckie przyjęto również w zakresie prawa sądowego. Wprowadzono podział dochodów z opłat i kar sądowych. Sprawy karne i cywilne pozostawały w kompetencjach sądownictwa miejskiego. Szeroki był zakres uprawnień gospodarczych, jakimi

obdarzony był Tczew. Mieszczan zwolniono z płacenia ceł na obszarze całego księstwa. Dokument nie wspomina o działalności portu i o żegludze, choć wiadomo, że sam władca posiadał własne okręty.

Dla umocnienia swoich praw Rada Miasta Tczewa zwróciła się do Lubeki nadesłanie kodeksu prawa lubeckiego. W odpowiedzi Tczew uzyskał to źródło prawa. Miasto nie mogło jednak rozbudować kodeksu „lepszymi wilkierzami”, gdyż w przywileju lokacyjnym z 1260 r. książę Sambor II zastrzegł *iż nie życzy sobie by mieszczanie sami sobie bez naszej zgody ustanawiali nowe instytucje prawne.*

Doceniając przywilej tczewski, należy dostrzec roztropność księcia. Wyeliminował on bowiem te urządzenia prawne, które stać się mogły kością niezgody, ale pozostawił mieszczanstwu pełną wolność osobistą i gospodarczą. To za sprawą Sambora II Tczew stał się formalnie miastem. Książę był jednocześnie tym, który jako jedyny z książąt gdańsko-pomorskich pieczętował się gryfem, poczynając od 1251 r., jak świadczą dokumenty, a więc jeszcze przed nadaniem Tczewowi praw miejskich. Gryf występuje także na denarach, które w 1260 r. bito w kilku odmianach w mennicy tczewskiej. Nie ulega więc wątpliwości, że do herbu Tczewa gryf trafił z pieczęci Sambora II

Kazimierz Ickiewicz

Obchody jubileuszu 750-lecia Rady Miejskiej w Tczewie zostaną połączone z uroczystościami związanymi z rocznicą nadania Tczewowi praw miejskich – w Roku Jubileuszowym 2010.

Komisja zaproponowała Sambor II patronem bulwaru

„Bulwar Nadwiślański imienia Sambora II” – tak prawdopodobnie będzie brzmiała nazwa rekreacyjnego terenu nad Wisłą. Do tej propozycji przychyliła się Komisja ds. Nazewnictwa Ulic Rady Miejskiej, która przez ponad dwa miesiące czekała na propozycje od mieszkańców. Ostatnie słowo należy jednak do Rady Miejskiej, ponieważ nową nazwą powinna zostać formalnie przyjęta uchwałą.

– Wśród proponowanych patronów dla bulwaru byli Roman Landowski, Eugeniusz Kwiatkowski, najwięcej głosów padło jednak na historycznego założyciela miasta – księcia Sambora II – tłumaczy Kazimierz Ickiewicz, przewodniczący komisji. – Uznaliśmy tę propozycję za zasadną, zwłaszcza, że w sąsiedztwie przebiega ulica Sambora, a w pobliżu bulwaru znajdował się niegdyś tczewski zamek. Zbliżający się jubileusz 750-lecia nadania Tczewowi praw miejskich również wiąże się z postacią księcia Sambora II.

Nabór do NKJO

Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Tczewie prowadzi nabór na trzyletnie studia licencjackie o specjalności: język angielski. Nauka odbywa się w systemie dziennym i zaocznym.

NKJO jest objęte opieką dydaktyczną Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Wymagane dokumenty: podanie na druk kolegium, 4 fotografie (wym. 37 mm x 52 mm, świadectwo dojrzałości i ukończenia, zaświadczenie lekarskie o przydatności do zawodu nauczyciela, dowód wpłaty wpisowego, ksero dowodu osobistego).

Rekrutacja odbywa się na zasadzie wolnego wstępu od 15 grudnia 2008 r. do 1 marca 2009 r. (do 15 stycznia 2009 r. – promocja „0” wpisowego).

Dokumenty należy składać w siedzibie NKJO, Tczew ul. 30 Stycznia 1 (budynek CED), tel. 058 532 13 97, 058 531 69 50.

Nowa książka Józefa Ziółkowskiego

„U Andzi i Maćka na Kociewiu”

W Centrum Wystawienniczo - Regionalnym Dolnej Wisły w Tczewie odbyła się promocja książki „U Andzi i Maćka na Kociewiu” autorstwa J. Ziółkowskiego znanego regionalisty, dziennikarza i dokumentalisty życia społecznego Tczewa i powiatu.

Na promocję książki przybyli przyjaciele, znajomi, rodzina autora oraz przedstawiciele samorządu miasta. Dorobek literacki autora przedstawiła dyrektor CWRDW Alicja Gajewska. Spotkanie ubarwiło przedstawienie oparte na opowiadaniu z książki „U Andzi i Maćka na Kociewiu” pn. „Szypta na balcy” w wykonaniu „Samborowych Dzieci” pod opieką Ewy Litwińskiej.

O książce opowiedział sam autor: - Nie jestem Kociewiakiem, ale znam gwarę ko-

W kolejce po autograf ustawiły się m.in. Samborowe Dzieci.

ciewską. W 1891 r. zainteresowała mnie książka regionalisty Jana Wespy. Czytałam

słownik M. Pająkowskiej czy ks. B. Sychty, który był prekursorem zbierania słówek kociewskich.

J. Ziółkowskiemu zależy, aby w języku literackim przemycić słówka, które są używane na co dzień: *jo, jo; jo do ciebie przyjde*.

Autor podziękował tym, którzy pomogli przy wydaniu publikacji m.in. samorządowi miasta, dyrektor CWRDW Alicji Gajewskiej, Krystynie Dems za przygotowanie ilustracji oraz Halinie Rudko za przygotowanie publikacji do druku. Autor podziękował również recenzentem książki: Kamili Gillmeister oraz Maciejowi Osowskiemu.

M.L.

Seminarium: Co możemy razem wygrać?

Rewitalizacja to przede wszystkim ludzie

Rewitalizacja to nie tylko remonty, odrestaurowywanie zabytków, zagospodarowywanie zdegradowanych przestrzeni, rewitalizacja to przede wszystkim działania w sferze społecznej. Nawet najlepszemu samorządowi nie uda się przeprowadzić rewitalizacji bez przekonania do tego pomysłu lokalnej społeczności, bez zaangażowania jej w działania, które w konsekwencji zmienią otoczenie, pozwolą lepiej wykorzystać przestrzeń, w której żyjemy i spowodują, że mieszkańcy poczują się nie tylko lokatorami, ale współgospodarzami terenu. To podstawowy wniosek z seminarium dotyczącego rewitalizacji Starego Miasta, którego adresatem była społeczność tej dzielnicy Tczewa. I drugi – bez wspólnej przestrzeni nie ma społeczeństwa obywatelskiego.

Seminarium, pod patronatem Forum Rewitalizacji, zorganizował Wydział Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego w Tczewie. Partnerami było Towarzystwo Urbanistów Polskich oraz Politechnika Gdańska. Do dyskusji zaproszono mieszkańców Tczewa oraz ekspertów, którzy zajmują się kształtowaniem przestrzeni publicznej oraz studentów – przyszłych architektów i urbanistów. Hasło spotkania brzmiało: „Co możemy razem wygrać?”

Co możemy razem zrobić...

Pragniemy dołożyć wszelkich starań, aby Stare Miasto przywrócić do dawnej świetności w sensie architektonicznym, ale też społecznym – mówił **Zenon Ody**, prezydent Tczewa otwierając spotkanie. – Mam nadzieję, że za kilka, kilkanaście lat nasze miasto będzie wyglądało tak pięknie jak starówki niektórych miast zachodnioeuropejskich, które proces rewitalizacji rozpoczęły wiele lat temu. Naszym obowiązkiem jest zachować dla przyszłych pokoleń dziedzictwo, które otrzymaliśmy od dawnych mieszkańców naszego miasta. To wymaga współdziałania nas wszystkich. Mam nadzieję, że hasło naszego spotkania - „Co możemy razem wygrać” przekształcimy w „Co możemy razem zrobić by wygrać” i że uda nam się na nie odpowiedzieć.

Jak uznali obecni na spotkaniu eksperci, samorząd Tczewa wypracował wzorcowe wręcz dokumenty, które stanowią podstawę działań rewitalizacyjnych. O „naszym” Programie opieki nad zabytkami mówił dr **Marian Kwapiński**, wojewódzki konserwator zabytków. – Tczewski program stał się dla nas punktem odniesienia przy ocenie innych samorządów, wzorem dla nich. Bardzo dobrym dokumentem jest również uchwalony w 2004 r. Program rewitalizacji Starego Miasta w Tczewie – dokument, który łączy aspekty architektoniczny, społeczny, gospodarczy procesu rewitalizacji, określa cele projekty, działania w każdego z nich.

Różne wykorzystywane na świecie pomysły na wykreowanie przestrzeni publicznej prezentował dr **Piotr Lorens** z Politechniki Gdańskiej – od miejsc bardzo tradycyjnych, historycznych do awangardowych ultranowoczesnych projektów. – Istotne jest wykreowanie tożsamości miejsca w oparciu o wykorzystywanie jego autentycznych walorów lub też, jeśli takich brakuje, wykreowanie zupełnie nowego charakteru przestrzeni. P. Lorens podkreślał, że w każdym z tych wariantów kwestią kluczową jest partycypacja społeczna, przychylność lokalnej społeczności dla idei zmian i jej zaangażowanie. Bez wspólnej przestrzeni nie ma społeczeństwa obywatelskiego.

Tczew się zmienia

O tym, jak realizowany jest w Tczewie proces rewitalizacji i o planowanych działaniach mówił **Miroslaw Pobłocki**, wiceprezydent Tczewa. Nie wszyscy pamiętają, że rozpoczęliśmy... 12 lat temu.

- 1996 r. – rozpoczęto remont nawierzchni ulic na Starym Mieście (Dąbrowskiego, Mickiewicza, Krótkiej, placu Hallera), zainstalowano stylowe oświetlenie, ograniczono ruch samochodowy.
- 1997 r. rozpoczął się remont domu kultury przy ul. Kard. Wyszyńskiego (trwał do 2002 r.)
- 1998 r. - zabudowa plomb na starówce (ul. Paderewskiego, Kołtąja, róg Chopina i Wodnej).
- 1999 r. - rozpoczęto prace nad renowacją Parku Miejskiego i przywróceniem do życia naszej letniej sceny, czyli amfiteatru.
- 1999-2004 r. - renowacji poddane zostały fragmenty murów obronnych.
- 2003 – 2006 r. – stworzono miejsca rekreacji i rozrywki na bulwarze nadwiślańskim.
- 2004 – 2006 r. – wyremontowano Muzeum Wisły i utworzono Centrum Wystawienniczo-Regionalnego Dolnej Wisły.

Do działań rewitalizacyjnych włączyli się mieszkańcy. Niektóre wspólnoty mieszkaniowe wyremontowały zabytkowe kamienice. Pozytywnym przykładem są budynki przy ul. Krótkiej 6 oraz Mickiewicza 19.

Działaniom o charakterze inwestycyjnym towarzyszyły działania społeczne (m.in. rozmaite formy aktywności proponowane przez Forum Inicjatyw Społecznych) oraz kulturalne (festiwale „Zdarzenia” i „Familia”, festyny, koncerty, imprezy plenerowe).

Szlakiem historycznych pamiątek

Jednym z efektów rewitalizacji będzie połączenie brzegu Wisły ze Starym Miastem. Wiąże się to z jednym ze strategicznych celów samorządu miasta – powrotem Tczewa nad Wisłę i uatrakcyjnieniem nabrzeża. Projekt, który będzie zgłoszony do dofinansowania ze środków unijnych, dotyczy szlaków, które biegnąc najbardziej interesującymi zakątkami Starego Miasta pozwolą odkryć urok i historyczną wartość tej dzielnicy.

1. **Droga Widokowa** – pobejgnie od ul. Jarosława Dąbrowskiego, Krótką, pl. Hallera, Podgórną do Wisły; jego głównym założeniem jest, aby stojąc na placu Hallera można było dostrzec rzekę;
  2. **Droga Spacerowa** – wzdłuż brzegu Wisły, na „zapleczu” kościoła szkolnego, Centrum Kultury i Sztuki aż do ul. Zamkowej;
  3. **Szlak forteczny** – śladami murów obronnych – ul. J. Dąbrowskiego, Podmurna, Wyszyńskiego, Zamkową, Rybacką.
- Wzdłuż wszystkich tych tras ustawione zostaną tablice informujące o mijanych obiektach, a także przypominające wydarzenia historyczne. Lokalizację ścieżek będą mogli wykorzystać mieszkańcy uruchamiając w pobliżu punkty usługowe, handlowe itp.

Dla mieszkańców, z mieszkańcami

Wśród planowanych działań społecznych są m.in. realizowane już w tym roku

Studentki Wydziału Architektury przedstawiły wnioski z listopadowych warsztatów.

Dr Joanna Poczobut przekonywała o konieczności zaangażowania mieszkańców w działania rewitalizacyjne.

warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży (wakacje z rewitalizacją, warsztaty z rewitalizacją), cykliczne imprezy kulturalne na rynku, święta ulic, konkursy plastyczne, fotograficzne, plenery malarskie, programy profilaktyczno-edukacyjne dla młodzieży.

Działania gospodarcze zmierzają do utworzenia Domu Przedsiębiorcy przy ul. Obr. Westerplatte (budynek LOK). Obiekt stanowiłby swego rodzaju inkubator przedsiębiorczości, miejsce gdzie ludzie aktywni mogliby zasięgnąć informacji i skorzystać z pomocy dotyczącej założenia i prowadzenia działalności gospodarczej, byłby tam również punkt informacyjny Funduszu Poręczeń Kredytowych.

Miejscem nowej inwestycji będzie także dawny teren Zakładu Usług Komunalnych przy ul. Zamkowej. Działka jest przygotowywana do przetargu. To dobre miejsce np. na hotel, gastronomię.

Okiem młodzieży

Swoje wnioski z warsztatów, które odbyły się w Tczewie przedstawili studenci Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej. Prezentacja pozwoliła spojrzeć na starówkę oczyma kogoś kto przyjeżdża do Tczewa z zewnątrz. Studenci zwrócili uwagę na wiele plusów Starego Miasta w Tczewie – należą do nich przede wszystkim zagospodarowany bulwar nadwiślański, wyposażony w place zabaw, parkingi, letnią scenę, miejsca odpoczynku, a także nadwiślańskie ścieżki rowerowe. Do tego można by dodać otwartą w tym roku przystań oraz usługi gastronomiczne. To wszystko zachęca do przyjeżdżania w to miejsce, spędzenia tam czasu. Plus to także historyczna zabudowa, zabytki.

Niepokój młodych ludzi wzbudził natomiast stan techniczny wielu budynków, a przede wszystkim podwórka – zaniedbane, zaśmiecone, pełniące funkcję rupieciarni, służące do parkowania samochodu, a nie miejsca integracji, wypoczynku mieszkańców kamienic czy zabaw najmłodszych. – W takim otoczeniu ludziom nie chcę się spędzać czasu, spotykać się, rozmawiać

– mówiły studentki. – Wystarczyłoby niewiele, aby to zmienić – trochę zieleni, małej architektury, a przede wszystkim trzeba... posprzątać!

Zdaniem studentów, na starówce ciągle jeszcze zbyt uboga jest oferta gastronomiczna, a sklepy, które w takich dzielnicach są zwykle najbardziej ekskluzywne, w Tczewie są, jak to określono, „mało wyszukane”.

Warsztaty studenckie odbyły się w dniach 6-21 listopada br. Uczestniczyli w nich: Anna Beker, Dominika Batogowska, Marta Baczyńska, Małgorzata Dziewulska, Dominika Akerman, Dagmara Ziemiańska, Magda Redzińska, Małgorzata Skolimowska, Krzesimir Popławski, Karolina Rawłuszko, Justyna Szabuniewicz, Małgorzata Tchórz, Małgorzata Welmińska.

Przestrzeń dla każdego

Dr Marek Wysocki z Politechniki Gdańskiej wspominał o konieczności dostosowania wspólnej przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych – Pamiętajmy, że jesteśmy społeczeństwem starzejącym się – mówił M. Wysocki. Dwie trzecie osób o ograniczonej sprawności to osoby starsze. Niepełnosprawnym można się urodzić, ale można się nim stać, można też niepełnosprawności dożyć. Wielu z nas zetknęło się lub zetknie z tym problemem.

Dr Joanna Poczobut, również z Wydz. Architektury PG, wskazywała na ogromną rolę lokalnej społeczności w tworzeniu wspólnej przestrzeni i oferty danego miejsca, która byłaby atrakcyjna dla turystów, ale też dla samych mieszkańców. Aby mieszkańcy identyfikowali się z miejscem swego zamieszkania, czuli się za nie odpowiedzialni, trzeba ich zaangażować do wspólnych działań, wykorzystywać ich pomysły. Niejedną atrakcją turystyczną zrodziła się z takiej lokalnej kreatywności.

CO TO JEST REWITALIZACJA?

(łac. re + vita – dosłownie: przywrócenie do życia, ożywienie) – działanie skupione na ożywieniu zdegradowanych obszarów miast, które w wyniku przemian gospodarczych, społecznych, ekonomicznych i in. utraciły częściowo swoją pierwotną funkcję i przeznaczenie.

Rewitalizacja jest w tym znaczeniu zespołem działań z zakresu budownictwa, planowania przestrzennego, ekonomii i polityki społecznej, których celem jest doprowadzenie do ożywienia, poprawy funkcjonalności, estetyki, wygody użytkowania i jakości życia w rewitalizowanym zespole. Proces rewitalizacji w Tczewie rozpoczęto opracowaniem „Programu rewitalizacji”, który swoje ustalenia odnosi do Starego Miasta. Problemy występujące na obszarze zdegradowanym znajdują rozwiązania w „Programie Rewitalizacji” przygotowanym przez władze lokalne.

Istotną sprawą w trakcie realizacji programów rewitalizacji jest pozyskanie partnerów społecznych – organizacji pozarządowych realizujących działania należące do sfery społecznej procesu rewitalizacji. Partnerzy poszukiwani są przez podmioty realizujące proces wśród organizacji już istniejących, bądź w przypadku braku takich podmiotów są podejmowane działania zmierzające do ich powstania.

Na spotkanie przybyło wielu mieszkańców Starego Miasta.

Mieszkańcy Starego Miasta, którzy wzięli udział w spotkaniu niepokoiłi się głównie kosztami remontów swoich kamienic. Prawo nie pozwala samorządowi dofinansowywać prywatnych inwestycji. Przykład ciekawego rozwiązania funkcjonującego w naszym partnerskim mieście Werder w Niemczech podał prezydent **Zenon Ody**. Tam właściciele zabytkowych budynków mogą liczyć na współfinansowanie remontów - w jednej trzeciej koszty pokrywa państwo, w jednej trzeciej województwo, a tylko w jednej trzeciej właściciel. U nas jednak takich prawnych możliwości nie ma.

- W ramach obowiązujących przepisów prawnych, staramy się jednak wspierać tych, którzy chcą poprawić wygląd swoich budynków – powiedział wiceprezydent **Mirosław Poblöcki**. - W przypadku obiektów zaliczonych do rejestru zabytków, mamy możliwość dofinansowania do 50 proc wartości inwestycji. Niestety, pieniądze mamy prawo przekazać dopiero po zakończeniu prac, właściciel więc najpierw sam musi wyłożyć całą sumę. Poza tym zachęcam do udziału w konkursie na najpiękniejszy dom, balkon, otoczenie, elewację. Konkurs organizowany jest co roku, w tym roku po raz pierwszy dodaliśmy kategorię „elewacja w obszarze objętym rewitalizacją”. Niestety nikt się nie zgłosił. W przyszłym roku podwyższymy nagrodę w tej kategorii do 50 tys. zł za pierwsze miejsce. Zapraszamy do udziału.

Szczegółowe informacje z seminarium zamieszczone będą na stronie internetowej: www.gospodarka.tczew.pl

Małgorzata Mykowska

Mirosław Poblöcki, wiceprezydent Tczewa, mówił o zmianach na tczewskiej starówce.

W projekcie uczestniczyło 1788 osób

„Stare rzemiosła w tczewskich warsztatach sztuki ludowej”

„Stare rzemiosła w tczewskich warsztatach sztuki ludowej” to tytuł wystawy, którą przygotowało Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły. Złożyły się na nią prace wykonane przez dzieci i młodzież podczas warsztatów garncarstwa, malarstwa na szkło oraz plastyki obrzędowej. Najlepsze prace zostały nagrodzone.

Nagrodzeni zostali laureaci pierwszych trzech miejsc oraz trzech wyróżnień w 3 kategoriach z każdych zajęć, w sumie 54 osoby. Zostały im wręczone nagrody rzeczowe – artykuły plastyczne, gry strategiczne i zręcznościowe, puzzle i inne. Na wystawę przybył również Święty Mikołaj z workiem prezentów.

W okresie od maja do grudnia br. Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły w Tczewie było miejscem realizacji Projektu „Stare rzemiosła w tczewskich warsztatach sztuki ludowej” dofinansowanego ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu „Rozwój Inicjatyw Lokalnych”.

Budżet Projektu wynosił ogółem 25 220,00 PLN, z czego wkład własny Gminy Miejskiej Tczew 2 522,00 PLN, dofinansowanie MKiDN 22 698,00 PLN. Projekt adresowany był przede wszystkim do dzieci i młodzieży z regionu kociewskiego, w tym osób z upo-

śledzeniem fizycznym i umysłowym. Celem komplementarnym było czynne propagowanie kultury ludowej Kociewia. Ważną ideę stanowiła nauka poszanowania wartości i tradycji naszych przodków. W dobie powszechnej komputeryzacji i unifikacji życia istotne staje się zachowanie ciągłości tradycji i **wzmacnianie poczucia tożsamości kulturowej**. Było to także działanie ukierunkowane na **zachowanie ginących zawodów** i walorów pięknej ludowej estetyki. Udział w warsztatach stanowił znakomitą okazję do poznania zanikającego rzemiosła ludowego oraz uczestniczenia w oryginalnym procesie tworzenia. Dawał również możliwość kształtowania wrażliwości artystycznej i rozwoju zdolności manualnych.

W ramach projektu przeprowadzone zostały **warsztaty z malarstwa na szkło, plastyki obrzędowej i garncarstwa**. Malarstwo na szkło prowadził Edmund Zieliński – twórca ludowy, prezes Stowarzyszenia

Ekspozycję można oglądać do 28 grudnia br.

Twórców Ludowych Oddział w Gdańsku. Plastykę obrzędową przeprowadziła Bożena Ronowska – kociewska poetka i twórczyni ludowa zrzeszona w Stowarzyszeniu Twórców Ludowych. Garncarstwo prowadziła Józefa Tymińska – instruktor ceramiki, na co dzień instruktor w Stowarzyszeniu na Rzecz Rozwoju Osób Niepełnosprawnych w Tczewie. Łącznie w zajęciach wzięło udział **1788 osób** z Tczewa i regionu kociewskiego, w tym **258 osób niepełnosprawnych**. **Warsztatom towarzyszył konkurs** oraz **wystawa** wykonanych prac.

Granice bez barier

Azja na fotografiach

W ciągu siedmiu tygodni pokonali 18 388 km, przejechali terytoria Polski, Litwy, Łotwy, Rosji, Mongolii, Ukrainy i Słowacji. Uczestnicy wyprawy „Granice bez barier” – Jakub i Jacek Jarosik pokazali w Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły najciekawsze fotografie z wyprawy. Wystawę można oglądać do końca grudnia.

O wyprawie opowiadał Jacek Jarosik, szef wyprawy. Ekspedycja odbyła się latem tego roku. Ekipa, w skład której wchodziła także osoba niepełnosprawna, poruszała się terenowym autem, w trakcie wyprawy korzystała z namiotów, gotowała w biwakowych warunkach, czasami korzystając z gościny miejscowej ludności. O każdej z zaprezentowanych fotografii Jacek Jarosik potrafi długo opowiadać, z każdą łącząc się przeżycia, emocje, wzruszenia, wspomnienia – czasami zabawne, czasami dramatyczne. Na zdjęciach pojawia się mnóstwo ludzi i piękne, dzikie krajobrazy środkowej Azji.

Wystawę można oglądać do 30 grudnia 2008 roku.

Wśród instytucji, które wsparły finansowo wyprawę był Urząd Miejski w Tczewie.

Promocja książki Bożeny Ronowskiej

„W rumiankowej dolinie”

W Centrum Wystawienniczo-Regionalnym Dolnej Wisły w Tczewie odbyła się promocja książki „W rumiankowej dolinie” autorstwa Bożeny Ronowskiej, poetki ludowej, hafciarki z zamiłowania.

Na promocję przybyli przyjaciele, znajomi, rodzina autorki oraz przedstawiciele samorządu miasta. Dorobek poetki oraz jej zainteresowania przedstawiła dyrektor CWRDW **Alicja Gajewska**, która także przeczytała recenzję **Longiny Rumińskiej**: *Autorka poetycko przedstawia swoje lata minione, serdeczne relacje z przyjaciółmi oraz problemy ludzi zatroskanych codziennością. Inspiruje ją przyroda, opisuje pory roku, zwłaszcza wiosnę i jesień, czuje sympatię wobec swego biologicznego środowiska życia.*

Edmund Zieliński, Prezes Gdańskiego Oddziału Stowarzyszenia Twórców Ludowych prawie przez 10 lat współpracuje z Bożeną Ronowską. Cieszy się, że interesuje się Kociewiem, tworząc nawiązuje do tradycyjnych haftów kociewskich, malarstwem na szkło, sztuką ludową. Ronowska nie lubi miasta, nie tylko delektuje się wsią, ale i otaczającą przyrodą. Jest wrażliwa na

Bożena Ronowska przeczytała najbliższe jej wiersze m.in. „Słowa niewypowiedziane”, „Moje powroty”.

ból i krzywdę wobec ludzkich dramatów i tragedii, opisuje aktualne sprawy społeczne i polityczne przede wszystkim emigrację zarobkową.

O książce opowiedziała też sama autorka: *To wyraz mojej osobistej więzi z rodziną, przyjaciółmi, z moim życiem codziennym, z otaczającym mnie światem.*

Autorka podziękowała osobom, które pomogły przy wydaniu tej publikacji m.in. senatorowi Andrzejowi Grzybowi, posłowi Janowi Kulasowi, Urzędowi Miejskiemu w Tczewie i wielu innym sponsorom, bo bez pomocy nie udało się wydać tej publikacji.

Nie możesz wyjechać - zadzwoń

Akcja Zima na tczewskich drogach

Zadania związane z zimowym utrzymaniem dróg na terenie Tczewa realizowane są na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Zarządem Powiatu Tczewskiego a Prezydentem Miasta Tczewa. Łącznie na terenie Tczewa, ulice pierwszej i drugiej kolejności odśnieżania liczą 57,127 km.

W razie problemów z przejezdnością na ulicach ujętych w wykazie można interweniować u koordynatora AKCJI ZIMA w Powiatowym Zarządzie Dróg - kontaktować można się przez całą dobę pod numerem tel.: **0-605-247-258**. W sytuacjach szczególnie długotrwałych i nasilonych opadów śniegu interwencyjnie odśnieżane będą także ulice, które nie zostały ujęte w wykazie. Takie uwagi można zgłaszać do Wydziału Spraw Komunalnych Urzędu Miejskiego, tel. 058 77 59 346.

Niezależnie, administracja budynków mieszkalnych oraz służby komunalne przygotowały plany działania swoich jednostek, w których zawarły sprawy zabezpieczenia transportu, materiałów oraz sprzętu niezbędnego do usuwania skutków zimy oraz wyznaczyły odpowiedzialne osoby.

Apelujemy, aby w razie opadów śniegu, tam gdzie drogi są wąskie, kierowcy parkowali samochody tylko po jednej stronie ulicy. Ułatwi to przejazd pozostałym użytkownikom ruchu, a także umożliwi odśnieżenie nawierzchni.

Jednocześnie przypominamy, że zgodnie z „Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Tczewa”, do oczyszczania ze śniegu, lodu, błota oraz innych zanieczyszczeń chodników położonych bezpośrednio przy granicy nieruchomości, jak również likwidowania skutków goleodzi przez posypywanie piaskiem są zobowiązani właściciele nieruchomości.

Szczegółowy wykaz jednostek odpowiedzialnych za prawidłowy przebieg Akcji Zima wraz z adresami i numerami telefonów publikujemy na str. IV w dodatku „Uchwały Rady Miejskiej.”

Alfabetyczny spis ulic powiatowych i miejskich według kolejności zwalczania śliskości oraz odśnieżania mechanicznego

I kolejność odśnieżania:

ul. Andersena, ul. Armii Krajowej, ul. Bałdowska, ul. Bema, ul. Braci Grimm, ul. Broniewskiego, ul. Brzechwy, ul. Chopina, ul. Czatkowska, ul. J. Dąbrowskiego (od ul. Piłsudskiego do ul. Kościuszki), ul. Dominikańska, ul. Gdańska, ul. Głowackiego (od ul. 30 Stycznia do ul. Nałkowskiej), ul. Grunwaldzka, pl. Hallera, ul. Jagiełły, ul. Jana z Kolna (od ul. Obr. Westerplatte do mostu), ul. Jedności Narodu, ul. Kasprzowicza, Kazimierza Wielkiego, al. Kociwiska, ul. Kolejowa, ul. Konarskiego (od ul. Czyżykowskiej do ul. Orzeszkowej), ul. Kossaka, ul. Kościelna, ul. Kościuszki, ul. Kozia, ul. Lecha, ul. Łazienna, ul. Łąkowa, ul. 1 Maja, ul. Mieszka I, ul. Mostowa, ul. Nałkowskiej, ul. Nowa, ul. Nowowiejska, ul. Nowy Rynek (wiadukt), ul. Obr. Westerplatte, ul. Ogrodowa, ul. Okrzei, ul. Paderewskiego, pl. J. Piłsudskiego, ul. Podgórna, ul. Pomorska (od ul. Mostowej do Gdańskiej), ul. Robotnicza, ul. Rokicka (do granicy miasta Tczewa), ul. Saperska, ul. Sienkiewicza, ul. Sobieskiego, ul. Starowiejska, ul. Strzelecka, ul. 30 Stycznia, ul. Wąska, ul. Wojska Polskiego, ul. Kard. Wyszyńskiego, ul. Zamkowa, al. Zwycięstwa, ul. Zygmunta Starego, ul. Żwirki.

II kolejność odśnieżania:

ul. Bosmańska, ul. Ceglarska, ul. Chełmońskiego, ul. Chrobrego, ul. Czerwonego Kapurka, ul. Czyżykowska (od Ceglarskiej do Kołłątaja), ul. Dokerów, ul. Elżbiety, ul. Gryfa Pomorskiego, ul. Iwaskiewicza, ul. Jodłowa, ul. Wł. Jurgo, ul. Kołłątaja, ul. Królowej Marysieńki, ul. Kruczkowskiego, ul. Kubusia Puchatka, ul. Malczewskiego, ul. Matejki (od Starowiejskiej do Sienkiewicza), ul. Młyńska, ul. Modrzewskiego, ul. Nadbrzeżna (od Czyżykowskiej do Ceglarskiej), ul. Niepodległości, ul. Norwida (od drogi nr 1 do ul. Nałkowskiej), ul. Okrętowa, ul. Orzeszkowej, ul. Pionierów, ul. Piotrowo, ul. W. Pola (od ul. Ks. Sychy do ul. 30 Stycznia), ul. Półwiejska, ul. Portowców, ul. Prosta ul. Przemysława II, ul. Pułaskiego, ul. Reymonta, ul. Sadowa, ul. Sambora, ul. Stanisławskiego, ul. Staszica, ul. Stroma, ul. Ks. Sychy, ul. Targowa, ul. Topolowa z odcinkiem ul. Kasztanowej (od ul. Jodłowej - SP 12 – do wylotu al. Solidarności), ul. Tuwima (od ul. Modrzewskiego do Reymonta), ul. Wilcza, ul. Wiślana (od ul. Pionierów do Robotniczej), ul. Wigury, ul. Wyczółkowskiego, ul. Zielona, ul. Żeromskiego.

KRÓTKO

Pomogą znaleźć pracę i pracownika

Ochotniczy Hufiec Pracy w Tczewie zaprasza osoby poszukujące pracy oraz pracodawców do korzystania z usług Punktu Pośrednictwa Pracy. Znajduje się on przy ul. Sobieskiego 10, a czynny jest od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 - 15.00 (e-mail: ppp.tczew@ohp.pl <http://www.mbp.ohp.pl>). Wszystkie usługi Punktu są bezpłatne.

• Punkt Pośrednictwa Pracy w Tczewie zaprasza wszystkie osoby poszukujące pracy z terenu Tczewa i okolic (osoby bezrobotne i młodzież ucząca się od 15 roku życia) do korzystania z usług pośrednictwa pracy. PPP posiada oferty pracy sezonowej, krótkoterminowej i stałej.

• Punkt Pośrednictwa Pracy w Tczewie świadczy usługi związane m.in. z profesjonalnym pośrednictwem pracy i doradztwem zawodowym. W zakresie pośrednictwa dla pracodawców wykonuje usługi umożliwiające obsadę wakatów w jak najkrótszym czasie, jak najlepiej wykwalifikowanymi pracownikami. Celem oferowanego pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego jest zapewnienie pracodawcom odpowiednio przygotowanej kadry rekrutującej się spośród uczniów, studentów i absolwentów różnego typu szkół i uczelni.

Punkt Pośrednictwa Pracy zachęca pracodawców do składania ofert pracy stałej, skierowanej do absolwentów, studentów i osób z udokumentowanym stażem zawodowym oraz pracy sezonowej, szczególnie w okresie wzmożonej podaży np. w okresie wakacji letnich.

OGŁOSZENIA

♦ Prezydent Miasta Tczewa informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Tczewie (II piętro) został wywieszony wykaz nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej w Tczewie, przeznaczonych do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz Tczewskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego.

Nieruchomości położone są w Tczewie przy ul. Gen. Leopolda Okulickiego, oznaczone numerami działek: 185/2, 186/1 obr. 4 o łącznej powierzchni pow. 4352 m², KW 37946.

♦ Prezydent Miasta Tczewa informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Tczewie (II piętro) został wywieszony wykaz nieruchomości przeznaczonych do zamiany pomiędzy Gminą Miejską Tczew (dz. 227/7 o pow. 336 m², KW 16851, Obr. 8), a osobami fizycznymi (dz. 228/1 o pow. 336 m², KW 6313). Nieruchomości położone są w Tczewie przy ul. Gdańskiej.

♦ Prezydent Miasta Tczewa informuje, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Tczewie (II piętro) zostały wywieszony wykazy nieruchomości – lokali mieszkalnych przeznaczonych do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz najemców oraz wykazy nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży w drodze bezprzetargowej na rzecz właścicieli lokali komunalnych.

Z działalności posła Ziemi Tczewskiej Jana Kulasa

Edukacja, szkolnictwo wyższe i nauka w budżecie państwa na 2009 rok

W roku budżetowym 2009 wzrastają nakłady finansowe na edukację, szkolnictwo wyższe i naukę. Zabezpieczono środki na dwukrotną podwyżkę płac dla nauczycieli. W zakresie finansowania nauki można mówić nawet o przełomie. Generalnie edukacja i nauka zadecyduje o miejscu Polski w nowoczesnej Europie i w świecie.

Budżet oświaty (głównie samorządowej) opiera się na dwóch źródłach finansowania. Podstawą jest budżet państwa w postaci subwencji oświatowej dla jednostek samorządu terytorialnego, ale istotne jest dofinansowanie edukacji z dochodów własnych gmin, powiatów i samorządów wojewódzkich.

W ujęciu formalno-prawnym budżetu państwa „część oświatowa subwencji ogólnych dla jednostek samorządu terytorialnego” stanowi od kilku lat poziom około 75 proc. jej wydatków. W 2009 r. będzie to kwota 33 mld 404 mln zł, co oznacza wzrost do planu budżetowego roku 2008 o 8,1 proc. Taki wzrost zabezpiecza głównie środki na planowane podwyżki płac dla nauczycieli - po 5 proc. od 1 stycznia i od 1 września 2008 r.

Wiele wskazuje na to, że większość samorządów, szczególnie stopnia gminnego, będzie nadal dopłacało do zadań oświatowych, powyżej progu finansowego określonego w subwencji oświatowej. Tak właśnie w edukację z własnego budżetu inwestuje miasto Tczew i wiele innych gmin pomorskich.

Trzeba podkreślić znaczenie rezerw celowych budżetu państwa dotyczących oświaty, a w szczególności na kontynuowanie reformy oświaty. Stan rezerw oświatowych w budżecie państwa przedstawia się następująco:

nr 11 w kwocie 56 mln 722 tys. zł, „dofinansowanie kosztów wdrażania reformy oświaty”

nr 13 w kwocie 12 mln 500 tys. zł, „Stypendia Prezesa Rady Ministrów”

nr 29 w kwocie 50 mln zł, „wyprawa szkolna”

nr 30 w kwocie 599 mln 600 tys. zł, „dofinansowanie Narodowego Programu Stypendialnego”

nr 34 w kwocie 3 mln zł, „sfinansowanie wypoczynku letniego dzieci z terenów wiejskich pochodzących z rodzin o niskich dochodach”

nr 45 w kwocie 30 mln zł, dofinansowanie programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła”

nr 54 w kwocie 58 mln 200 tys. zł, „podwyżki wynagrodzeń dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej

nr 57 w kwocie 25 mln zł „finansowanie wydatków związanych z programem <<Komputer dla ucznia>>

nr 62 w kwocie 347 mln zł „dofinansowanie zadań wynikających z obniżenia wieku szkolnego”

Łącznie 9 rezerw celowych w budżecie państwa przeznaczonych na oświatę dają znaczącą kwotę w wysokości 1 mld 182 mln zł.

Finansowanie szkolnictwa wyższego

Należy podkreślić istotny wzrost wydatków w budżecie państwa na szkolnictwo wyższe. Łączne wydatki budżetu państwa w 2009 roku na szkolnictwo wyższe wyniosą 11 mld 878 mln zł i jest to o ponad 7 proc.

więcej niż w 2008 r. Taki udział wydatków na szkolnictwo wyższe w budżecie państwa na 2009 r. stanowić będzie 3,69 proc. ogółu wydatków budżetowych. (...)

Większość środków budżetowych zaplanowanych na szkolnictwo wyższe, bo blisko 80 proc., zostanie przeznaczona na działalność dydaktyczną. Dotyczy to również dotacji dla 100 uczelni, w tym dla 95 uczelni publicznych i 5 uczelni katolickich.

Z innych pozycji wydatkowych budżetu państwa na szkolnictwo wyższe warto odnotować ponad 3-krotny wzrost wydatków na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

Wieloraka pomoc materialna dla studentów i doktorantów wzrosła w 2009 r. do kwoty 1 mld 679 mln zł, to jest o 2,8 proc. więcej. Zabezpieczono także odpowiednie środki w kwocie 150 mln zł na obsługę Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich.

Liczba studentów, zarówno w uczelniach publicznych jak i niepublicznych, kształtuje się w 2009 r. na poziomie 1 mln 938 tys. osób, co oznacza wzrost o 0,4 procenta w porównaniu z rokiem bieżącym. Faktem jest, że od kilku lat studiuje około 2 mln Polaków.

Godna uwagi jest rezerwa celowa w budżecie państwa dotyczące finansowania szkolnictwa wyższego, w kwocie 427 mln 900 tys. zł na „dofinansowanie zadań szkolnictwa wyższego”.

Finansowania nauki

Rok 2009 w budżecie państwa jest rokiem dużego wzrostu nakładów budżetowych na naukę!

Na część budżetową „nauka” zaplanowano wydatki w kwocie 4 mld 950 mln zł, to jest o 18,8 proc. więcej niż przewidywała ustawa budżetowa na 2008 r.

W 2009 roku w dziale budżetowym „nauka” należy podkreślić wzrost wydatków na stypendia dla młodych wybitnych naukowców. To dobra metoda motywacji do pracy we własnym kraju. Zasadne wydaje się także zwiększenie

o 16 proc. wydatków na współpracę zagraniczną, szczególnie na programy dwustronne i wieloletnie. Właściwy jest także ponad dwukrotny wzrost wydatków na finansowanie projektów z udziałem środków z Unii Europejskiej.

Z rozwojem nauki ściśle wiąże się działalność funduszu celowego – Fundusz Nauki i Technologii Polskiej. Przy zrealizowaniu planowanych przychodów z prywatyzacji, budżet tego Funduszu wzrośnie do kwoty 240 mln zł.

Warto również zwrócić uwagę na Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, a więc podmiot prawny do realizacji zadań z zakresu polityki naukowej oraz innowacyjnej państwa. Budżet Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, pochodzący całkowicie z dotacji budżetowej, wyniesie aż 588 mln 802 tys. zł tj. o 39 proc. więcej niż w roku 2008! Szczególnie istotna jest realizacja strategicznych programów naukowych.

W rezerwach celowych budżetu państwa nie pominięto wydatków na naukę. I tak w rezerwie nr 63, w kwocie 410 mln zł, ujęto środki na „dofinansowanie badań naukowych”. Szczególnie pożądane jest powiązanie badań naukowych ze wzrostem gospodarczym.

Łączne nakłady budżetowe na naukę z uwzględnieniem kwoty z Funduszu Nauki i Technologii Polskiej oraz z wspomnianą rezerwą celową – wyniosą 5 mld 600 mln zł tj. o 33 proc. więcej niż w roku budżetowym 2008. W tym znaczeniu w 2009 r. budżet nauki powinien być, jak konstatują przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, „budżetem przełomu w zakresie finansowania badań naukowych”.

Warto konsekwentnie i z myślą o lepszej przyszłości młodego pokolenia Polaków, odważnie inwestować w edukację, szkolnictwo wyższe i naukę. Projekt budżetu państwa na 2009 r. spełnia szereg podstawowych oczekiwań tych prozwojowych dziedzin dla społeczeństwa.

Więcej na www.jankulas.pl

Jan Kulas
poseł na Sejm

Poselskie życzenia na Boże Narodzenie 2008!

“Porodzi Syna, któremu nadasz imię Jezus, On bowiem zbawi swój lud od jego grzechów”
Ewangelia św. Mateusza 1,21

Mam przyjemność złożyć Państwu serdeczne życzenia: zdrowia, pokoju, wypoczynku, szacunku, życzliwości i szczęścia.

Niech radość Narodzonego Dzieciątka napelni serca nasze - wiarą, nadzieją i miłością.

Życzę również spełniania planów i marzeń w Nowym 2009 Roku.

Jan Kulas Poseł na Sejm RP

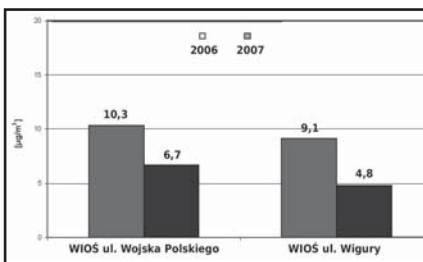

Urząd Miejski w Tczewie - Wydział Spraw Komunalnych

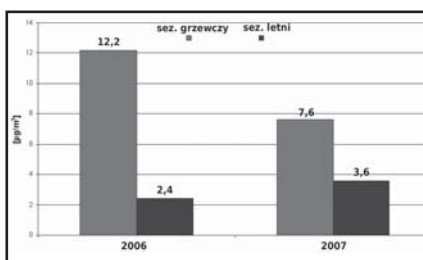
PRACOWNIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

83-110 Tczew, ul. Obr. Westerplatte 3, tel./fax (058) 531 76 41
www.pee.tczew.pl e-mail: pee@um.tczew.pl

stanowisku WIOŚ przy ul. Wojska Polskiego w obu analizowanych latach (ryc. 3), a na stanowisku przy ul. Wigury wartości średnioroczne były zbliżone do stacji ARMAAG. Stężenia średniokresowe były wyższe w sezonie grzewczym w obu analizowanych latach (ryc.4).

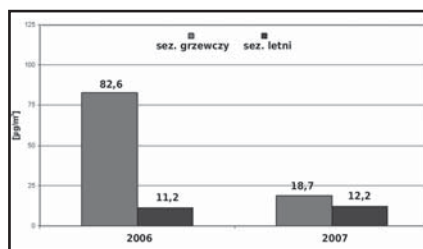

Ryc. 3 Zmiany stężeń średniorocznych dwutlenku siarki na stanowiskach WIOŚ w Tczewie, w latach 2006-2007.

Ryc. 4 Stężenia średniokresowe dwutlenku siarki w sezonie letnim i grzewczym na stacji ARMAAG.

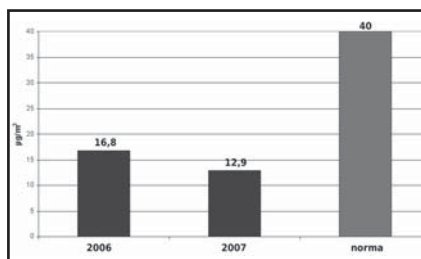
Maksymalne stężenia średniodobowe wykazują tendencję spadkową w sezonie grzewczym, a w sezonie letnim niewielką tendencję wzrostową (ryc.5). Maksymalne stężenia średniodobowe wystąpiły w sezonie grzewczym w 2006 roku, osiągając wartość 82,6 µg/m³, tj. 55 % normy dopuszczalnej (150 µg/m³) (ryc.5).

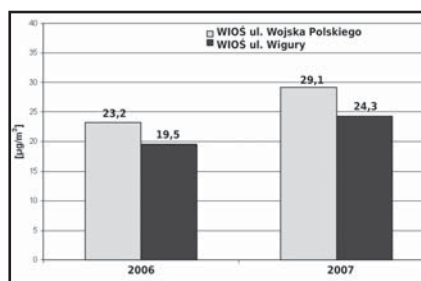
Rys. 5 Maksymalne stężenia średniodobowe dwutlenku siarki na stacji ARMAAG, w latach 2006-2007.

Stężenia średnioroczne dwutlenku azotu wykazują ogólnie nieznaczną tendencję spadkową na stacji ARMAAG w latach 2006-2007. Najwyższa wartość wystąpiła w 2006 roku i wyniosła 16,8 µg/m³, nie przekraczając wartości dopuszczalnej wynoszącej

40 µg/m³ (ryc.6). Natomiast na stanowiskach WIOŚ stężenia są wyższe w obu analizowanych latach, jednakże nie przekraczają dopuszczalnej normy (ryc.7).

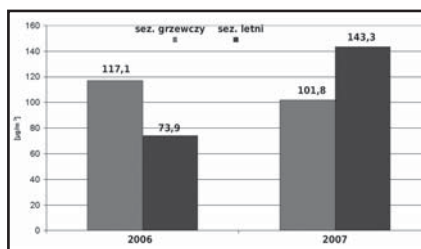

Ryc. 6 Zmiany średniorocznych stężeń dwutlenku azotu na stacji ARMAAG, w latach 2006-2007.

Ryc. 7 Zmiany średniorocznych stężeń dwutlenku azotu na stanowiskach WIOŚ w latach 2006-2007.

Maksymalne wartości stężeń 1-godzinnych (1h) dwutlenku azotu na stacji ARMAAG, osiągają wyższe wartości w sezonie grzewczym w 2006 roku, natomiast w 2007 roku występują wyższe wartości w sezonie letnim. Najwyższe wartości stężeń chwilowych (1 h) dwutlenku azotu - 143,3 µg/m³, wystąpiły w 2007 roku w sezonie letnim i nie przekraczały wartości poziomu dopuszczalnego 200 µg/m³ (ryc. 8).

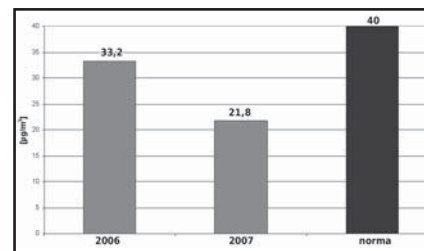

Ryc. 8 Maksymalne stężenia 1 h dwutlenku azotu na stacji ARMAAG w latach 2006-2007.

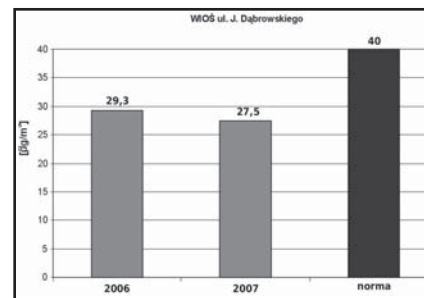
Średnioroczne stężenia pyłu PM10 na stacji ARMAAG wykazują tendencję spadkową w latach 2006-2007. Najwyższa wartość średnioroczna wystąpiła w 2006 roku i wyniosła 33,2 µg/m³,

i nie przekroczyła poziomu dopuszczalnego wynoszącego 40 µg/m³.

W 2007 roku wartości średnioroczne obniżyły się i nie przekroczyły wartości dopuszczalnej (rys.9). Na stanowisku WIOŚ przy ul. J. Dąbrowskiego również występuje nieznaczna tendencja spadkowa stężeń średniorocznych (ryc.10).

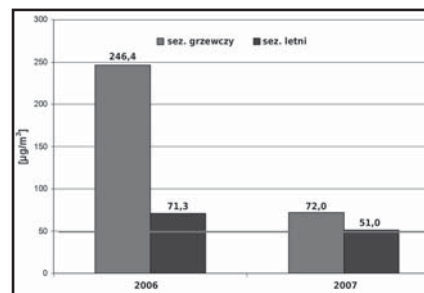

Ryc. 9 Zmiany stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM10 na stacji ARMAAG, w latach 2006-2007.

Ryc.10 Zmiany stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM10 na stanowiskach WIOŚ, w latach 2006-2007.

Maksymalne wartości stężeń dobowych (24 h) pyłu zawieszonego PM10 na stacji ARMAAG, wykazują tendencję spadkową w sezonie grzewczym i letnim, w obu analizowanych latach. Maksymalna wartość 24 h wystąpiła w sezonie grzewczym w 2006 roku i wyniosła 246,4 µg/m³. Wartość dopuszczalna została przekroczona ponad pięciokrotnie w tym roku. W 2007 roku w obu sezonach maksymalne wartości średniodobowe pyłu zdecydowanie obniżyły się (ryc.11).

Ryc. 11 Maksymalne wartości stężeń PM10 24 h na stacji ARMAAG, w latach 2006-2007.

Urząd Miejski w Tczewie - Wydział Spraw Komunalnych
PRACOWNIA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

 83-110 Tczew, ul. Obr. Westerplatte 3, tel./fax (058) 531 76 41
 www.pee.tczew.pl e-mail: pee@um.tczew.pl

Tab.1 Liczba dni z przekroczeniami pyłu zawieszonego PM10.

liczba dni z przekroczeniami	ARMAAG - ul. Targowa	WIOŚ - ul. J. Dąbrowskiego
2006 r.	38	29
2007 r.	11	31
NORMA	35	

Dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami pyłu PM10 - to 35 dni w roku. Jak widać na podstawie powyższej tabeli 1, dopuszczalna liczba dni została przekroczona w 2006 roku na stacji ARMAAG. Natomiast w 2007 roku, nastąpił zdecydowany spadek tej wartości do 11. Z kolei na stanowisku WIOŚ, liczba dni z przekroczeniami utrzymuje się na stałym dość wysokim poziomie, nieznacznie poniżej dopuszczalnej wartości (tab.1).

Maksymalne stężenia 8 h tlenu węgla były niższe od dopuszczalnych w obu analizowanych latach, w obu sezonach.

Stężenia średnioroczne benzenu na stacjach WIOŚ nie zostały przekroczone w obu analizowanych latach w latach 2006 i 2007.

W 2007 roku na stanowisku WIOŚ przy ul. J. Dąbrowskiego w Tczewie zbadano zawartość benzo(a)pirenu w pyłe. Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu osiągnęło wartość 3,7 ng/m³, przekraczając tym samym wartość dopuszczalną wynoszącą 1 ng/m³ (tab. 2). Źródłem benzo(a)pirenu są w okresie grzewczym niskoenergetyczne paleniska domowe ogrzewane paliwami stałymi.

W „Ocenie rocznej jakości powietrza w województwie pomorskim za 2007 rok”, wykonanej przez Pomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Gdańsku, miasto Tczew zakwalifikowano do strefy C ze względu na stężenie benzo(a)pirenu, co oznacza konieczność wykonania programu ochrony powietrza.

Dokonując oceny poziomów substancji w powietrzu dokonuje się klasyfikacji stref za względu na jakość powietrza zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz.U nr 52/2008 poz. 310). Wyróżniamy trzy rodzaje stref A, B, i C. Strefa obejmuje obszar powiatu bez aglomeracji powyżej 250 tys., które stanowią osobną strefę. W strefie A nie występują przekrocze-

nia mieszczące w marginesie tolerancji oraz w strefie C przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji.

Termin osiągnięcia docelowego poziomu benzo(a)piranu 1 ng/m³ wyznaczono na 2013 rok (Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu Dz.U. nr 47/2008 poz. 281).

Benzo(a)piren, jako węglowodór aromatyczny ma negatywny wpływ na zdrowie człowieka.

Badania medyczne stwierdzają kancerogenne działanie tych substancji.

Tab. 2 Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu

Benzo(a)piren w pyłe zawieszonym	2007 r.
WIOŚ TCZEWE	3,7 ng/m ³
NORMA	1 ng/m ³

W 2006 roku dokonano aktualizacji bazy emisji Tczewa. Na podstawie tej bazy przygotowano mapę z sumą emisji rocznej benzo(a)pirenu oraz udziałem poszczególnych typów emisji tego zanieczyszczenia w poszczególnych dzielnicach Tczewa. Poniższa mapa pozwala zidentyfikować miejsca o szczególnie dużej emisji benzo(a)pirenu, dzięki czemu można będzie potencjalnie te źródła wyeliminować. Najwyższa suma emisji całkowitej benzo(a)pirenu występuje na Starym Mieście (ryc.14). Natomiast największy udział w emisji benzo(a)pirenu ma emisja powierzchniowa w większości dzielnic Tczewa. Wyjątek stanowi Stare Miasto oraz rejon ul.30-Stycznia, gdzie największy udział ma emisja punktowa.

Podsumowanie oceny jakości powietrza w Tczewie, w latach 2006-2007.

Kryteria czystości powietrza w odniesieniu do norm średniorocznych były spełnione w Tczewie w latach 2006-2007 dla wszystkich substancji (Tab.3).

Tab.3 Procent wartości średniorocznych.

lata	SO2	N02	PM10
2006	36,5	42,0	83,0
2007	26,0	32,2	54,6
NORMA	20	40	40

Stan powietrza w odniesieniu do norm średniorocznych na stacji ARMAAG, można określić jako bardzo dobry dla dwutlenku siarki w obu analizowanych latach, z kolei dla dwutlenku azotu - jako dobry w 2006 roku i bardzo dobry w 2007 roku. Natomiast najgorszy stan powietrza jest dla pyłu zawieszonego i można go określić jako dostateczny w 2006 roku i dobry w 2007 roku (Tab. 4).

Tab.4 Ocena jakości powietrza na podstawie wartości średniorocznych.

lata	SO2	N02	PM10
2006	b.dobry	dobry	dostateczny
2007	b.dobry	b.dobry	dobry

% normy	stan powietrza
0-40	b.dobry
41-60	dobry
61-100	dostateczny
>100	zły

Jeśli chodzi o stan powietrza w odniesieniu do wartości średniodobowych w zakresie siarki, wartości dopuszczalne nie zostały przekroczone w obu analizowanych latach. Natomiast w zakresie PM10 normy zostały przekroczone w obu sezonach 2006 - 2007 r., przy czym warto zwrócić uwagę, że spadła znacznie liczba dni z przekroczeniami na stacji ARMAAG - z 38 w 2006 roku do 11 w 2007 roku. Jednocześnie nie została przekroczona częstość poziomu dopuszczalnego w roku, wynosząca 35 dni. Spadek liczby przekroczeń pyłu PM10 w 2007 roku, prawdopodobnie był spowodowany odmiennymi warunkami meteorologicznymi.

Reasumując działania gminy Tczew podejmowane w zakresie poprawy jakości powietrza dają pozytywne rezultaty i powinny być kontynuowane.

Na podstawie materiałów przekazanych przez fundację ARMAAG, informację opracował: Janusz Landowski

W Tczewie żyli, w Tczewie byli...

Witold Komocki (1889 – 1962)

Urodził się 4 stycznia 1889 roku w Dnietropietrowsku na Ukrainie jako syn inżyniera kolejowego. W 1917 roku ukończył w tym mieście Wydział Mechaniczny Instytutu Górniczego uzyskując tytuł magistra inżyniera. Dwa lata później wstąpił jako ochotnik w szeregi Wojska Polskiego. Niestety wskutek wady wzroku, a dokładnie astygmatyzmu nie mógł pełnić służby czynnej. Został jednak dowódcą grupy samochodowej podczas wojny polsko-bolszewickiej. W czasie działań wywiadowczych został ranny na rzece Niemen.

W 1921 roku, kiedy to skończyły się zmagania wojenne, zwolnił się ze służby i rozpoczął cywilną pracę. Początkowo był kierownikiem warsztatów samochodowych w Radomiu. Szybko jednak dał się poznać jako specjalista w dziedzinie górnictwa i metalurgii. Może to dziwić ze względu na jego dalszą karierę, w tczewskiej, a później gdyńskiej Szkole Morskiej.

Z placówką tą związał się już w jej początkach. Od maja do lipca 1923 roku pływał jako mechanik na statku szkoleniowym tejże placówki „Lwów”. Od następnego roku szkolnego, to jest od 1 września 1923 roku wykładał w szkole, głównie przedmioty techniczne. Była to technologia budowy silników spalinowych, rysunek techniczny i materiałoznawstwo, a także chemia. Takie zajęcia miał w Gdyni, kiedy Szkoła Morska została tam przeniesiona. W Tczewie przez cztery lata uczył również w Szkole Rzemieślniczo – Przemysłowej.

Witold Komocki był cenionym specjalistą, między innymi dzięki licznym, zagranicznym praktykom. Swoje doświadczenie uzupełniał w fabrykach Fiata w Turynie i stocznich francuskich, podglądając tam najnowocześniejsze w owym czasie wynalazki. W 1934 roku zorganizował w Gdyni ośrodek szybownictwa dla młodzieży. W 1936 roku wydał podręcznik „Silniki spalinowe”.

Także druga wojna światowa nie przerwała jego pracy. W roku szkolnym 1939/1940 uczył w Szkole Technicznej we Lwowie, potem prowadził kursy samochodowe w Przemysłu i Radomiu. Następnie został przewieziony w północne rejony Związku Radzieckiego. W 1942 roku przeniósł się w okolice Kaukazu. Mieszkał tam aż do wkroczenia wojsk niemieckich. Wtedy to potajemnie przez Dnietropietrowsk, Lwów i Przemysł dotarł do Radomia.

Czas wojny nie zatarł w Komockim pamięci o Szkole Morskiej. Już w 1945 roku wziął udział w jej reaktywacji w Gdyni. Objął w niej stanowisko kierownika Wydziału Mechanicznego. W odrodzonej placówce zorganizował drużynę harcerską im. H. Kossakowskiego. Pełnił również funkcję ławnika Izby Morskiej w Gdyni. Był dwukrotnie żonaty, z Stefanią Korzeniowską i Wandą Twarowską. Z pierwszego małżeństwa miał syna o imieniu Kazimierz.

Pod koniec życia zapadł na nieuleczalną chorobę, zdiagnozowaną przez lekarzy jako odmianę raka. Głęboka depresja w jaką popadł Witold Komocki sprawiła, iż popełnił samobójstwo 16 lutego 1962 roku. Został pochowany na Cmentarzu Witomińskim w Gdyni. Jeszcze w czasie międzywojennym otrzymał liczne odznaczenia. Witold Komocki jest jednym z tych ludzi, bez których trudno sobie wyobrazić tczewskie początki Państwowej Szkoły Morskiej.

Piotr Paluchowski

Na podstawie:

Mieczysław Widernik, *Witold Komocki (1889 – 1962)*, [w:] *Słownik Biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. 2, pod red. Zbigniewa Nowaka, Gdańsk 1994, s. 425.

Jerzy Pertek, *Witold Komocki (1889 – 1962)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 13, Wrocław 1967 – 1968, s. 396 – 397.

Józef Kruża (1928 – 1995)

Jednym z wychowanków legendarnego trenera polskich pięściarzy Feliksa „Papy” Stamma był, pochodzący z Tczewa, Józef Kruża. Należy nadmienić, iż jest to jeden z najwybitniejszych sportowców wywodzących się z naszego miasta, medalista mistrzostw Polski i Europy. Człowiek, który przysporzył dumy mieszkańcom Tczewa jako wybitny sportowiec i zarazem nauczyciel sztuki pięściarskiej.

Józef Kruża urodził się 19 marca 1928 r. w Mieście koło Tczewa. Jeszcze przed wybuchem II wojny światowej wraz rodzicami przeniósł się do wybudowanego przez swojego ojca domu na ulicy Tetmajera. W okresie okupacji wojennej przyuczał się do zawodu dekarza, który to zdobył w 1945 r. Od dziecka przejawiał zainteresowanie sportem. Początkowo, jak większość rówieśników, zainteresował się piłką nożną. Trenował w nawet w KKS „Unia” Tczew. Szybko jednak okazało się, iż nie jest to sport zgodny z jego charakterem. Jako siedemnastolatek podjął decyzję o zmianie uprawianej dyscypliny na boks. Treningi podjął w klubie OMTUR Tczew. Jego pierwszym trenerem był Brunon Skierka. Szybko okazało się, że była to trafna decyzja. Już w 1947 roku zdobył tytuł wicemistrza Polski w wadze koguciej. Dwa lata później, występując w wyższej kategorii piórkowej, po raz kolejny osiągnął wicemistrzostwo kraju. Krótko trenował w klubie prowadzonym przez Feliksa Stamma „Zjednoczonych” Bydgoszcz. W 1949 roku postanowił wstąpić w związek małżeński z Jadvigą Gdaniec. Prawdopodobnie to właśnie z tego powodu powziął decyzję o powrocie do trenowania w Tczewie. Powołanie do armii w 1950 roku, okazało się korzystnym dla jego rozwoju sportowego. Od tego momentu reprezentował barwy CWKS Warszawa. W 1952 roku na mistrzostwach Polski w Warszawie, zdobył swój pierwszy w karierze tytuł mistrza Polski, wygrywając w finale z kolegą klubowym Zdzisławem Soczewińskim. W rok później obronił pas na mistrzostwach w Poznaniu pokonując Henryka Niedźwieckiego z „Kolejarza” Bydgoszcz.

Najważniejszym osiągnięciem w karierze zawodniczej Józefa Kruży był, zdobyty w 1953 na mistrzostwach Europy odbywających się w Warszawie, Tytuł mistrza Europy w wadze piórkowej. Był to niezwykle czas, kiedy kibice potrafili zatrzymać pociąg tylko po to, żeby wysłuchać relację z finałowych pojedynków. Polska reprezentacja święciła swoje ogromne triumfy. Dla Józefa Kruży był to jednak jeden z najtrudniejszych momentów w życiu. W czasie zawodów umarł jego synek. Trener pozostawił decyzję o pozostaniu w zawodach jemu samemu. Józef Kruża wykazał się ogromnym hartem ducha, nie załamał się i walczył zwycięsko, aż do ostatniej walki. W eliminacjach pokonał Belga Campeliego, następnie krzyżował rękawice z Francuzem Hamią i Niemcem Mechlingiem. W finale spotkał się z Rosjaninem Zusachinem, znanym „Królem Nokautu”. Józef Kruża walczył niezwykle efektywnie, prezentując niezwykle agresywny styl walki. W pierwszych dwóch rundach, zaskoczył swojego przeciwnika nietypowymi dla siebie poczynaniami.

Przyjął postawę obronną, trafiając jednak zdecydowanymi kontrami. Rosjanin kompletnie się pogubił. W trzecim starciu tczewianin przeszedł do ataku, „zdemolował” rywala całymi seriami ciosów. Była to jedna z najefektowniejszych walk tamtych mistrzostw.

W 1955 roku Józef Kruża przeszedł na sportową emeryturę, kończąc karierę ze znakomitą rekordem. Na 255 walk które stoczył, przegrał zaledwie 21, zremisował zaś 7. Nie znaczy to jednak, że rozstał się zupełnie ze sportem. Był wieloletnim trenerem Wisły Tczew. W 1981 roku wprowadził zespół do II ligi. Wykształcił wielu znanych na ringach krajowych, jak i światowych zawodników. Ze względu na znakomite umiejętności demonstratorskie, uczestniczył bowiem w przygotowaniach kadry narodowej w Cetniewie.

W życiu prywatnym, był człowiekiem skromnym i pogodnym, często rozpoznawanym i pozdrawianym przez tczewian. Nagradzany był za swoje osiągnięcia również odznaczeniami państwowymi, do najważniejszych z nich należą: złoty Krzyż Zasługi i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Ciekawostką jest fakt, iż był laureatem 7 miejsca na sportowca roku 1953 przyznawanym przez *Przegląd Sportowy*. Nie przykładał jednak uwagi do splendorów. Większość jego medali i dyplomów stała się nagrodami w podwórkowych zawodach, organizowanych przez jego dzieci. Niezwykle kochał swoją żonę, bliscy mu wspominali jak dbał, aby to do niej każdego roku trafiały pierwsze truskawki z działki. Jej śmierć w 1994 roku po długiej chorobie, bardzo go przygnębiła. Jednocześnie sam, jak gdyby zapomniał o swoich problemach zdrowotnych. Kiedy trafił pod opiekę lekarzy było już za późno. Zmarł 6 stycznia 1995 roku. Od 1996 odbywa się w Tczewie, poświęcony jego pamięci, międzynarodowy turniej bokserki.

Michał Maryniak

Bibliografia:

Drewa B., *Z boisk i ringów*, Tczew 1999.
Glinkowski C., *Przywróćmy pamięć*, Tczew 2008.
Ziółkowski J. M., *Józef Kruża na ringu i w domowym zaciszu*, Dziennik Bałtycki, nr 184, 1997.
Dziennik Bałtycki, nr 194, 2008.
Dziennik Bałtycki, nr 198, 2008.
Głos Wyrzeża, nr 4, 1996.

Józef Kruża podczas pracy trenerskiej

W styczniu**Z kalendarza imprez**

- 4.01, godz. 18.00 – Koncert Noworoczny Harcerskiej Orkiestry Dętej, Centrum Kultury i Sztuki;
- 6.01 – 25.03 – Wystawa „Pielgrzymki Polskie”, Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły;
- 8-30.01, godz. 18.00 - Wystawa prac Bolesława Deisenberga, CWRDW;
- 11.01, godz. 16.00 - Powiatowy Koncert Kolęd, miejsce: CKiS, organizator: Starostwo Powiatowe, parafia pw. Podwyższenia Krzyża Św.;
- 11.01 – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, godz. 17.00 – promocja płyty GTC w CKiS;
- 14.01-8.02 - Święto Jordanu oraz Grabarka - wystawa fotograficzna, CWRDW;
- 16.01 – Bal MKS „Wisła”, miejsce: CKiS, organizator: MKS „Wisła”;
- 17.01 – Bal Chóru Męskiego ECHO; miejsce: CKiS, organizator: Stowarzyszenie Przyjaciół Chóru Męskiego „Echo”
- 19.01 – Koncert Kolęd, miejsce: CKiS, organizator: Zesp. Szkół Katolickich, SP nr 5;
- 23.01 – Powiatowy Turniej Tańca Szkół Ponadgimnazjalnych, miejsce: II LO, organizator: ZSE;
- 28.01 – Wybory Miss i Mistra Złotego Wieku, miejsce: CKiS, organizator: MOPS, PKPS;
- 30.01 - Dzień Tczewa, uroczysta sesja Rady Miejskiej, uroczystości z okazji 89 rocznicy powrotu Tczewa do Macierzy, miejsce: CKiS, organizator: Urząd Miejski;

„Przybieżeli do Betlejem – najpiękniejsze kolędy w wykonaniu księży z kociewskich parafii” – taką płytę CD oddajemy w państwa ręce wraz ze świątecznym wydaniem „Panoramy Miasta”. Mamy nadzieję, że tradycyjne kolędy umilą Państwu świąteczny czas.

Płyta przygotowana została przez Instytut Kociewski ze Starogardu Gd., a znalazło się na niej 15 najpiękniejszych polskich kolęd. Wykonują je księża parafii z powiatów tczewskiego i starogardzkiego. Kolędy poprzedzają życzenia składane przez ks. Infułata Stanisława Grunta.

Tych, których interesuje, w jaki sposób płyta powstawała, informujemy, że audycję na ten temat wyemituje TVP Gdańsk 25 grudnia o godz. 8.45.

SYLWESTER ZBLIŻA SIĘ WIELKIMI KROKAMI,

ZAPLANUJ GO JUŻ DZIŚ,

SPĘDŹ SYLWESTRA 2008/2009 Z NAMI .....

31.12.2008 - godz. 22.00 - 02.00

W PROGRAMIE :

- DOBRA MUZYKA
- KARAOKE
- WSPÓLNA ZABAWA
- ŻYCZENIA NOWOROCZNE
- POKAZ SZTUCZNYCH OGNI

**SYLWESTER
NA
KANONCE**

Organizatorzy: Urząd Miasta Tczew, Tczewskie Centrum Sportu i Rekreacji

PREZYDENT MIASTA I RADA MIEJSKA W TCZEWIE

przy współudziale

KURII DIECEZJALNEJ PELPLIŃSKIEJ, CARITAS oraz STAROSTWA POWIATOWEGO

zapraszają

wszystkich mieszkańców Tczewa

na

wigilijne SPOTKANIE OPŁATKOWE

w niedzielę 21 grudnia na godz. 15.00

na skwerze Kopernika / przy Urzędzie Miejskim / w Tczewie

z udziałem duchowieństwa, władz miasta i powiatu tczewskiego

pod patronatem i przy współudziale

Biskupa Pelplińskiego J.E. Jana Bernarda Szlagi

**Zapraszamy do wspólnego łamania się opłatkiem i wspólnego śpiewania kolęd.
Zapraszamy na wigilijny poczęstunek przygotowany przez tczewskich
gastromów, piekarzy, cukierników oraz organizacje charytatywne
i młodzież naszego miasta.**

**Tczewscy harcerze przełożą nam prawdziwy Ogień Betlejemski i można go
brać zabrać do swojego domu.**

Największym darczyńcą jest firma IGLOTEX ze Skórcza

Spotkanie uświetnią chóry i zespoły muzyczne miasta Tczewa

Będzie również ŻYWY ŻŁÓBEK i jasełka

**21 grudnia w godzinach od 14.00 do 16.00 na wigilię miasta można autobusami
miejskimi VEOLIA oraz busami LATOCHA jechać za darmo.**